

„A Városmisszió Budapest 2007 elnevezésű katolikus programsorozathoz kapcsolódóan az evangélikusok is kiléptek a templomfalak nyújtotta védettségből, és a szabad ég alatt, a Deák téri evangélikus templom mögött elterülő Városháza parkban – ott, ahol egy időben a liberális sátor állt (!) – rendezték meg szeptember 16. verőfényes vasárnap délutánján a keresők istentiszteletének ezen alkalmát.”

► Tamás-mise a parkban – 4. oldal

„...úgy vélem, nem kicsiségünket s ezzel jelentéktelenségünket kell hangsúlyozni, hanem küldetésünk tartalmát és szolgálatunk értékteremtő jelentőségét kell felmutatni.”

► Növekedő egyház – 7. oldal

„...szekuláris körök – Buda Péterrel az élen – jelentős hátszörfelállással olvasták Bölcskei társadalombiztosítási szakembernek való jelentkezését, de mi kíváncsian várjuk a magyar fejleményeket.”

► Hogyan egészségbiztosítana Jézus? – 6. oldal

Csömöri lelkészere ► 3. oldal
Beszélgetés Kukely Júlia operaénekesessel ► 5. oldal
Kálmán kamerája ► 5. oldal
Testi és lelki bemelegítés ► 7. oldal
Metszéspontok ► 8. oldal
Melanchthon veje és a csillagok ► 10. oldal

VÁROSMISSZIÓ • BUDAPEST • 2007

Felkezetek találkozója a budapesti Vörösmarty téren – katolikus körmenet résztvevői a fellépésre készülő evangélikus énekegyüttes, a pilisi Izsópka színpada előtt

► Beszámoló a rendezvénysorozathoz kapcsolódó Tamás-miséről a 4. oldalon

Beszámolókat fogadott el a zsinat

► **Mondhatni, rendkívüli ülészakot tartott a hét végén a Magyarországi Evangélikus Egyház törvényhozó testülete. Mivel a rendes nyári zsinati ülészak határozatképtelenné bizonyult, akkor nem tudta elvégezni munkáját; ezt az elmaradt ülészakot volt hivatva pótolni a mostani. A zsinat elnöksége a nyári kudarc után egyébként levelet küldött minden zsinati tagnak, amelyben nagyobb felelősséget és fegyelmet kért tőlük. Talán ennek is köszönhető, hogy ezúttal nem fenyegetett a határozatképtelenség veszélye; a testület a teljes ülészak alatt határozatképes volt.**

Ördög Endre esperes nyitóáhitata után az előző ülészak jegyzőkönyvét fogadta el a grémium, meghallgatta Muntag Andrásnak, a zsinat nem lelkes elnökének beszámolóját a zsinathoz érkezett beadványokról, majd megválasztotta az országos evangélizációs és missziói bizottság elnökének Szeverényi Jánost, az országos bíróság lelkesi bírójának pedig Szabó Ferenc kemeneshőgyész–magyargencsi lel-

kész. Elfogadta továbbá a zsinat azt a választási eljárást, amelyet egyházunk a közeljövőben esedékes országosirodaigazgató-választás folyamán fog követni.

A következőkben Hafenscher Károly országos irodaigazgató beszámolóját hallgatták meg és fogadták el a zsinati küldöttek, majd határoztak arról, hogy 2008. január 1-jével Evangélikus Országos Gyűtemények néven a könyvtárat, a levéltárat és

az evangélikus múzeumot egy jogi egységbe vonják. Az alapítás feltételül azt szabták, hogy önálló munkakörben alkalmazni kell egy gazdasági vezetőt. Határozott a zsinat arról is, hogy létrehozzák az egyház statisztikai bizottságát; a testületnek dr. Sólyom Jenő, Andorka Árpád, Kissné Kárász Rózsa és dr. Zsugyel János lett a tagja.

Ezek után Pröhle Gergely országos felügyelő adott átfogó tájékoztatást aktuális kérdésekről. A legnagyobb érdeklődést az Üllői úti székház sorsa váltotta ki. Ismeretes, hogy a zsinat márciusban úgy döntött: az Üllői úti épület eladásából építsen egyházunk egy új, modern országos egyházi központot Lágymányoson, a Magyar tudósok körútján. Ez volt az úgynevezett „C” variáció. Nos, ennek a variációnak egy kedvezőbb változatát terjesztette a zsinat elé megfontolásra Pröhle Gergely.

► Folytatás a 3. oldalon

Megkezdődött a II7. tanév

► Huszonegyen kezdtek el tanulmányaikat a hét elején az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) nappali tagozatán, négyen az újonnan indított kántor szakon. Teológus-lelkész szakra tizennégyen, katekétá-lelképásztori munkatárs szakra hároman iratkoztak be. A száztizenhetedik tanév megnyitójára múlt pénteken került sor a zuglói templomban.

FOTO: BOTTA DÉNES

Korántsem ünneprontó szándék vezérelte a tanévnyitó istentisztelet igehirdetőjét, amikor abbéli reményét juttatta kifejezésre, hogy a tudományosság és a személyes hit nem fog szembekerülni a teológián. Dr. Fabiny Tamás püspök bátorítólag hangsúlyozta, hogy szerte az országban sokak imája viszi az Úr elé a jövő lelkészeit, hittanárakat, gyülekezeti munkatársait.

A tanévnyitón került sor a gyakorlati évüket egyházközösségekben töltött hatodévesek „kibocsátására” is. Az egyetem gyakorlati tanszékének vezetői nemcsak őket, hanem mentorait is áldással indították a szolgálatba (képünkön). Ugyancsak az istentisztelet keretében részesült áldásban az EHE szenátusa által egyetemi lelkesi adattal megbízott dr. Orosz Gábor Viktor.

„Iskola vagyunk a határon” – kezdte beszédét dr. Csepregi Zoltán, akinek tanévnyitó helyzetértékelése alapvetően azért megnyugvással tölthette el az intézmény jövőjéért aggódókat. Az egyetem rektora – az elsőévesek fogadalomtételét követően – a hatodéves teológusok mentorai részére nyújtott át megbízóleveleket, valamint habilitációs okleveleket és új oktatói kinevezéseket adott át.

► EvÉlet-infó

Dopping

■ FRENKL RÓBERT

Az olimpia közeledtével – nem csak hazánkban, ahol a 2004-ben Athénben rendezett olimpia a szép sikerek mellett kínos doppingvétségeket is hozott – egyre többen hallani, olvasni a doppingellenes küzdelemről. Mintha végre megértette volna a világ, hogy nincs értelmük a tiltott úton, végül is csálással elért eredményeknek, teljesítményeknek. És talán azt is felismerték, hogy a doppingolás, akárcsak a kábítószerrel való visszaélés, a gyógyszerfüggés sajátos formája.

Nemcsak ott találkozunk a drogélvezet és a doppingolás, hogy a doppingerek egy része a drogok közé tartozik, hanem az is közös vonás bennük, hogy mindegyik zsákutca. A drogos, kitérve problémái elől, az eufóriába menekül, a doppingoló pedig túlértékeli a gyógyszer révén elérhető erkölcsi és anyagi sikert. Abban is hasonlít egymásra a drogfüggés és a doppingolás, hogy mindkettő súlyosan veszélyezteti a testi-lelki egészséget, torzítja a teljes személyiséget.

Mások bűneit könnyen felismerjük, netán el is ítéljük, de rutinosan elhárítjuk a nekünk szóló üzenetet. Hiszen mi nem drogozunk, nem doppingolunk. De vajon szabályszerűen küzdünk-e az élet nagy sportpályáján? Nem koronáztatik meg, aki nem szabályszerűen küzd – figyelmeztet az apostol (lásd 2Tim 2,5; Károli-fordítás). A doppingellenes szabályok alapigéje is lehetne ez.

Az Égtájoló rovat két hete megjelent, megkapó esszéjében (Európa: mítosz és álom, EvÉlet szeptember 9-i szám) Fabiny Tamás elemzi a keletről és nyugatról fenyegető tévutakat. A korábbi diktatúra

pogányságát, istentagadását napjainkban a nyugatról érkező pogányság, az ezoterika, az erőszak és a szépség kultusza, a szabadosság – és így tovább – váltotta fel, egészítette ki. A püspök arról is ír: az újpogányság hazai terméke, hogy Jézus egyesek szerint pártus herceg, Csaba királyfi pedig előbbre való, mint az apostolok.

A spirituális élet terén bizony mindegy a pogányságra kiterjeszthetjük a dopping megjelölést: nem az edzéssel, a tiszta felkészüléssel, illetve nem a Szentírás világos üzenetét követve akarunk eredményt elérni, kívánjuk életvezetésünket meghatározni, hanem tiltott eszközökkel, megrövidítve az utat próbálunk meg célba jutni.

És tapintatosak vagyunk, kerüljük a konfliktusokat. A mi egyházunk amúgy is közismerten – nézetem szerint is helyesen – a legnagyobb szabadságot biztosítja a hívek számára abban, hogy miként döntenek az e világi élet kérdéseiben. Nincsenek kötelező szabályok – a közérthetőség kedvéért választom a példákat – a hajviselet, az öltözködés vagy éppen a politikai rokonszenv terén. Tág határok között dönthetünk, csak a szélsőségek, az egyértelmű megbotránkoztatás nincsenek megengedve. Ez a nyitott, toleráns gondolkodás valóban csak akkor lehet erényünk, ha a szélsőséges, nem tolerálható, a bűn kategóriájába tartozó jelenségeket elutasítjuk – lelki gondozóként, lelkipásztorként különösképpen.

Az áldást osztó lelkész mindig az egyházat képviseli, igaz, nem az úgynevezett hivatalos egyházat, hanem a lelki egyházat.

Veszélyes, de csábító út a dopping. Csálás és önbecsapás. Keserves a bűnből ébredés.

Szolgálatunk elhanyagolt területe: a gyülekezeti diakónia

Egyházkerületi munkatársképző nap Székesfehérváron

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület évente megrendezendő munkatársképző napját az idén szeptember 15-én, szombaton tartották Székesfehérváron. A nap témája szolgálatunk elhanyagolt területe, a gyülekezeti diakónia, az elesettéről, a rászorulókról való gondoskodás volt.

A templomban Bencze András helyi lelkész áhitata után Ittész János püspök köszöntötte a résztvevőket. Elmondta, hogy a munkatársképző nap témája nem azokat szólítja meg, akik szabad idejükből legfeljebb néhány órát áldoznak a gyülekezeti diakóniára, hanem azokat a szakembereket, akik hajlandók különféle képzéseken részt venni és így – valóban munkatársként – végezni a diakóniai szolgálatot a gyülekezetekben.

Ezután a nap főelőadója következett. Jeszenszky Zita, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Osztályának vezetője tartott előadást Önkéntes szolgálatvállalás a gyülekezeti diakóniában címmel. Multimédiás előadásának mottója Jak 2,17 volt: „Ugyanígy a hit is, ha cselekedetei nincsenek, halott önmagában.”

A délelőtti programjában helyet kapott még Fehér Jánosné programvezető, aki a dombóvári egyesített szociális központtal működő Kapu programról tartott beszámolót „A segítséget ma add, ne

A SZERZŐ FELVÉTELE

holnap bánkódj” címmel. (Egyébiránt egyházunk lehetőséget kapott arra, hogy adaptálja ezt a programot.)

A Békéscsabáról érkezett Szilágyi Róbert önkéntes munkatárs Mit adott nekem az önkéntesség? címmel számolt be szolgálatáról.

Ebéd után a mintegy félszáz résztvevő a gyülekezeti teremben gyűlt össze, ahol az egyházkerület területén lévő gyülekezeti diakóniai intézmények, szolgálatok bemutatkozása következett. A záróáhitatot Gregersen Labossa György szombathelyi lelkész, az országos diakóniai bizottság elnöke tartotta.

■ MENYES GYULA

É L Ő V Í Z

Örömsor

Klára holtfáradtan dőlt be az ágyba. Még csupán most kezdődött el a tanév, de a tanárnő már azt érezte, nem bírja. Mégis úgy döntött, hogy este még olvas egy kicsit. Mit is válasszon, mit is...? Hirtelen eszébe jutott: a kislánya azt mesélte, hogy a könyvtárban ma *Az élet játéka* című könyvet ajánlották neki. Úgy rémlett, hogy az említett kötet megvan nekik is. Lílinek nem is kellene kikölcsönöznie... Mielőtt odaadná neki, belelapoz – gondolta.

Régen volt már a kezében, de azért nagyjából emlékezett a történetre. A főszereplő Pollyanna. Az árva kislány játszani tanítja a környezetében élő embereket. Játsszani az élet játékát, vagyis azt, hogy mindig találjanak valami okot az öröme.

Okot az öröme? Ma vajon minek is örülhetne? Visszagondolt a napjára, a sok fáradságra, de akárhogy törtéte is a fejt, semmi nem jutott az eszébe.

Tekintete az öleiben nyugvó könyvre tévedt. Hát persze, a könyv, amely újra emlékeztette őt arra, hogy ő is kezdje el újra játszani a játékot...

Telefonszöveg. Ki lehet az ilyenkor?

– Szia, apa!
– Szervesz, kislányom! – szólt a kagylóba Pista bácsi.

Örült és csodálkozott is egyszerre, hogy Klára hangját hallja.

– Baj van? – kérdezte a lányát.
– Nem, nincs semmi baj, apa, csak a hangodat akartam hallani... – kezdett a mondandójába a tanárnő.

Mindenféléről beszélgettek, aztán jó éjszakát kívánva a másiknak, elköszöntek egymástól. „Milyen kedves ez a lány! Biztosan megérezte, mennyire szerettem volna, hogy jelentkezzen. Hiszen tudja, milyen egyedül vagyok, mióta az anyja meghalt. Nagy örömet szerzett nekem ezzel a hívással” – gondolta Pista bácsi, mielőtt elaludt.

Pista bácsi másnap – mint mindig – korán ébredt. Mosolygott, még mindig benne élt az előző napi telefonbeszélgetés emléke és az ígéret: „Vasárnap meglátogatunk Lilivel, apa!”

Megmosakodott, felöltöztött. Azután lement a sarki boltba, hogy friss kiflit vegyen a reggelihez. Nem voltak sokan, csak egy anya és a kislánya nézelődött az üzletben. A kislány – ki tudja, miért – keservesen sírt. Pista bácsi együtt érzően az anyára nézett, ő szomorkásan visszamosolygott rá. Pista bácsi cinkosan rákacsintott, majd elkezdett mesélni a kislánynak, míg a fiatal nő vásárolt. Történetével pillanatok alatt sikerült lekötnie a fiúcska figyelmét, mamája pedig hamar végzett a vásárlással. Hálásan mondott köszönetet az idős embernek, majd mindhármán mosolyogva távoztak az üzletből.

Ez a nap is jól, örömmel kezdődött. A városban három ember már biztosan akadt, aki jókedvűen kezdte a napot. Mosolyuk talán másokat is „megfertőzött”, egy aprócska okot szolgáltatva arra, hogy minél többen legyenek részesei az élet játéknak.

■ – GAZDAG –

SEMPER REFORMANDA

„Az a megtérés, mikor hiszem Isten ígétjét, amely vádol, hogy Isten előtt elkárhozott bűnös vagyok. Mikor szívem mélyéig megdöbbenek, hogy Istennek szemben mindenben engedetlen voltam, parancsolataival igazában sohasem törődtem, meg pedig legkevésbé tartottam azokat. És mégsem esem kétségbe, hanem Krisztusra hagyatkozom. Kegyelmet, segédelmet nála keresek s találok is – tudom bizonyosan. Mert ő az Isten Báránya, ki azért jött, hogy hordozza a világ minden bűnét, s halálával megfizessen azért.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztények! (Szabó József fordítás)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 16. VASÁRNAP – JSir 3,22–26;31–32

Azt bünteti, kit szeret?

Ma, amikor a vasárnap ígéről írok, szeptember 11-e van. Ez a dátum bevonult legújabb korunk történelmébe. Hat évvel ezelőtt zuhantak rá a terroristák által eltérített repülőgépek a New York-i kereskedelmi központ felhőkarcolóira; háromezernél több ember lelte halálát. A borzalom az egész világot megrázta, és sokan kérdezték, hogy hol volt akkor Isten. Hogyan engedhette meg ezt a pusztulást?

A világon sok katasztrófa történik. Százazretet elsöprő cunamik, földrengések, hurrikánok, háborúk, járványok, éhhalál, terror, tömeges kivégzések, népiirtás, gázkamrák, munkatáborok – ki tudná felsorolni, hogy mennyi kegyetlenség, szenvedés, halál van a világban? Mégis minden embernek a saját tragédiája a legrettenetesebb. Az, ha kiderül, hogy rákos vagyok, hogy baleset rabolta el a gyermekemet, hogy elvesztettem a munkahelyemet, hogy tönkrement a házasságom – ki tudná felsorolni akár csak személyes tragédiáinkat is?

Ilyenkor érezzük úgy, hogy elhagyott, nem, inkább úgy, hogy *cserben hagyott minket Isten. Miért engedte? Miért nem segített? Hol van most? Sok ember válasza az, hogy nincs Isten. Vagy ha van, akkor kegyetlen, gonosz, és nem kell. Nem akarnak többé Istenről tudni!*

„*Én vagyok az a férfi, aki nyomorúságot látott...*” – ezekkel a szavakkal kezdődik Jeremiás siralmainak harmadik fejezete. Mit látott Jeremiás? Izraelt elpusztította az el-lenség, a templomot lerombolták, az ut-

cákon holttestek hevertek, az embereket sorokban terelték, messze, hazájukon túlra, Babilonba, a fogolytáborokba.

Jeremiással együtt sokan mondják ma is: én vagyok az az ember, az a férfi, az a nő, aki nyomorúságot látott. Láttam a pusztítást és a pusztulást. Láttam a háborút, a halottakat, láttam a zsidókat szállító vonatokat, láttam a Szibériába hurcoltakat, láttam Kistarcsát, a hortobágyi internálótábor, Recsket, láttam sírni özvegyeket, gyermekeket éhesen és rongyosan, láttam az '56-os sortűzek halottait, a felakasztottakat, megfélemlítetteket, árulókat és elárultakat, látom ma is a reformok között egyre mélyebbre csúszókat, a drágulás miatt reszketőket, a kórházak között meghalókat, a tandíj miatt tanulni nem tudókat, az igazságuktól megfosztottakat, a felháborodástól remegőket, a kétségbeesetteket. És látom, ahogyan engem is elér a szenvedés, a betegség, a személyes tragédia, a gyász, az emberi kapcsolataim romba dőlése. Én vagyok Jeremiás, én vagyok az a férfi, aki nyomorúságot látott.

Jeremiás siralmi. Nem „egy szegény kisgyermek panasza”. Egy felnőtt ember kiáltása, egy férfi mélyről feltörő zokogása ez a lamentáció. Ez a kemény háttér a valóság, amellyel Jeremiásnak szembe kell néznie. Ez a kemény valóság, amellyel nekünk is szembe kell néznünk.

Mit mondjunk? Mit prédikáljak vasárnap? Mit válaszoljak az embereknek, akik azt kérdezik: „Ilyen az Isten? Minek higgyek benne? Erről az Istenről szokták-

tok ti, keresztények azt mondani, hogy ő a Jóisten? Hogy szeret? Hogy Atya? Ugye, ti sem gondoljátok komolyan? Ti azt éneklitek, hogy »azt bünteti, kit szeret«. Hát akkor engem inkább ne szeressen! Ne törődjön velem, én sem törődöm vele.”

Ha elolvassuk Jeremiás siralmait, fontos felfedezést tehetünk. Ez az egész siralom nem embereknek szól. Jeremiás nem hagyja el Isten, hite megragadja őt, a próféta Istenhez beszél. Nincs ebben a siralomban vád, szemrehányás, felelősségre vonás, csak a panasz, a fájdalom, a kérdések kiöntése Isten elé. És eközben mégis sok minden történik. Jeremiás rádöbben az emberi felelősségre, nemcsak a másokéra, hanem a saját népére is. Megérti, hogy keserves dolog elhagyni az élő Istent, hogy Isten keményen fegyelmező is tud lenni. De rádöbben arra is, hogy nincs magára hagyatva panaszával, Isten most is megszólítható, és a szenvedés mélyén is ott van az emberrel.

Egy találó mondás szerint senki sem eshet mélyebbre Isten tenyerénél. Ebből a felismerésből remény születik: „*Szeret az Úr, azért nincs még végünk...*” (22. vers) Nem az olcsó vigasztalás szava ez, nem arról van szó, hogy történhetett volna rosszabb is, hanem a megújuló és megteremtő hit, az Isten irgalmába és szeretetébe kapaszkodó bizalom szól meg benne.

Isten ott volt a New York-i terrortámadásnál, ott volt a természeti katasztrófák sújtotta emberekkel, ott volt

A VASÁRNAP IGÉJE

Auschwitzban és Szibériában, Recsken és a Köztársaság téren, ott volt az áldozatokkal és a túlélőkkel, ott van az elszegényedőkkel, a munkahelyüket veszítettékkel, a rákos betegekkel, csak meg kell őt szólítani, neki kell elpanaszolni azt a rengeteg bajt, szenvedést, amely nyomasztja életünket.

Miközben ezt tesszük, megérlelődik a felismerés: Isten velünk van, és velünk együtt szenved. Jézus Krisztus kereszt-halála Isten velünk való sorsvállalása. A kereszt szenvedéseiben Jézus levette rólunk a bűn miatti szenvedés felelősségét és vádját. Senkinek sem kell a bűnei miatt szenvednie. Ha megértjük, hogy nem büntetés a szenvedés, azzal a szenvedés súlyának nagy része lekerül rólunk. Jézus feltámadása pedig megszüli a reménységet, hogy a szenvedés, a világban tapasztalható rossz időleges, és eljön az idő, amikor Isten végképp véget vet minden szenvedésnek.

Ez a hit arra indít, hogy mindent megtegyünk az elkerülhető szenvedésekkel szemben, és békével elfogadjuk az elkerülhetetlen szenvedéseket.

■ BALICZA IVÁN

Imádkozunk! Bocsáss meg nekem, Istenem, hogy sokszor kételkedem szeretetedben és jósgodban. Köszönöm, hogy igédéllel biztatsz, hogy a szenvedésben sem hagytál el. Adj több hitet és türelmet, hogy amikor kétségbe vonom szeretetedet, Jézus keresztjére nézve meglássam: mégis szeretsz. Ámen.

Oratio œcumenica

Mindenható Istenünk! Új napra virradtunk, új hetet kezdhetünk. Hála neked, hogy megmentő szereteted velünk volt, és meghallgattad hívásunkat. Köszönjük, hogy velünk voltál akkor is, amikor nem kértük segítségedet, és észre sem vettük, mekkora bajban vagyunk. Te akkor is óvtál minket. Taníts meg bennünket újra gyermeki lélekkel körülnézni és rácsodálkozni a teremtett világra, amely évszázadok óta táplálékot, otthont ad az embervilágnak. Add, hogy észrevegyük ajándékaidat, és megbecsüljük mindazt, amiért nem dolgoztunk meg, amit tőled kaptunk a természetben, embertársainkon keresztül.

Istenünk, ébreszd a felelősségünket, hogy azt, amit nekünk ajándékoztál, megőrizzük, és magunk és embertársaink javára használhassuk. Így kérünk, őrizd meg a családok békeességét és összetartó erejét, hogy egészséges hitű és lelkiülettű nemzedékek nevelkedjenek bennük. Őrizd meg munkahelyünket. Adj kedvet, felelősséget és értelmet napi munkánkban. Áldd meg mindazo-

kat, akik az utánunk jövő nemzedékeket nevelik: tanítókat, tanárokat, professzorokat. Külön könyörgünk azokért, akik a jövő lelkesnemzedékét tanítják. Adj nekik bölcsességet, hogy megismerjék Isten titkaiból mindazt, ami megismerhető, és adj alázatot is, hogy tudásvágyuk megálljon ott, ahol meg kell állni, így add, hogy alázatos és bölcs lelkesnemzedékek nőhessenek fel.

Őrizd egyházad tisztaságát. Adj nagy tudású, hűséges és tiszta életű lelképásztorokat és egyházi vezetőket a gyülekezetekbe. Ne engedd, hogy méltatlan szolgák miatt igéd váljon hiteltelenné az evangéliumra vágyó világban. Add, hogy egyházad valóban só és világosság legyen, és rajta keresztül is kapjon az élet jó ízt és világosságot.

Add, hogy hazánkban otthont találjunk. Adj felelős vezetőket, akik tőled kaptak, együtt érző szeretettel gondoskodnak a rájuk bízottakról. Áldj meg minden becüsöltes munkát és szándékot.

Könyörgünk világunkért, amelyet te szépnek és jó-

nak teremtettél: maradjon meg az utánunk jövő nemzedékek számára is. Mutass utat az útkeresőknek, adj reményt a kétségbeesetteknek. Adj hűséges társat a magányosoknak. Légy az erősekkel, az egészségesekkel, a magabiztosokkal. Urunk, te tudod igazán, milyen esendő értékek ezek, ne engedd, hogy elbázzák magukat.

Add, Urunk, hogy megtegyünk mindent egyházunkért, hazánkért, világunkért, amit meg kell tennünk, hogy a holnap jobb legyen, mint a tegnap. Adj hitet, hogy bizalommal rád bízunk mindazt, amit rád kell bízni.

Urunk, készíts fel minket, hogy veled, embertársainkkal és sorsunkkal megbékélve tudjunk elmenni földi életünkéből. Így állj a haldoklók mellé, és így adj reménységet a gyászolóknak. Mutass utat az örök hazába! Látva a távoli célt, tudjunk reménységgel hordozni keresztünket, tudjunk szívből örülni a hétköznapioknak, higgyük, hogy megérezzük egykor hozzád. Maradj velünk most és mindörökké. Ámen.

AKI TITEKET HALLGAT...

Ki tudja, mire van szükség

► **Hosszú folyamat, amíg a magból kenyér lesz. Erről olvashattunk rovatunkban legutóbb. A cikk így zárult: „Az izgalmas kérdés ezután az, hogy a szószerk alatt ülő éhes ember tudja-e, hogy kenyérré van szüksége, vagy valami másra vágyik.” Néhány kérdést megfogalmazva gondolkodjunk el azon, mit is jelent ez a befogadó oldaláról.**

Éhes-e az ember egyáltalán? Sokan éhesek a világon. Halálosan kiéhezettek. A keresztény világ többnyire naponként jóllakik. De magához veszi-e az élet kenyerét, amely nem a mulandó testet táplálja, hanem az örök életre erősít? Nagy veszély, hogy a jóllakott ember nem vágyik már a lélek életét elédélére. S ha mégis odatéved az élet kenyérének a közelébe, az ige mellé, akkor is nagy az esélye annak, hogy már tiltve van a pótszerekkel, kiegészítővel, értéktelen, mihaszna termékekkel.

Annyi mindennel eteti a világ a mai embert – köztük szellemi-lelki tápláléknak tűnő átlátlalékkal –, hogy már nem

is kíván semmit. Látszólag nem éhes, de közben sorvad az élete, és éhezik. Korunk egyik varázsintézménye a *látványosság*. A kifejezés önmagáért beszél. Látványosnak jó, de enni? Éhes-e a szószerk alá beülő ember az igazi táplálékra? Vagy már elcsapta a gyomrát valamivel – fogyasztani, befogadni ezért már képtelen.

Tudja-e az éhes ember, hogy mire vágyik? A vendéglőbe betérő ember nem mindig tudja, mit enne. Néha csak az éhség hajtja oda, s azután az étlap segít eldönteni, hogy mi is lenne a legjobb. Tudja-e a templomba belépő, hogy mire van szüksége? Talán csöndre, békességre, megnyugvásra. Esetleg vigasztalásra, reménységre. Legtöbbször általános elvárásokat fogalmazunk meg. Éhesek vagyunk. Valójában ígére van szüksége az embernek! Isten szavára, amely utat mutat, segít, fel-emel, értelmet ad. Isten ígérére, amely terem, tisztít, táplál. Éltető igére. Az ige hirdető feladata, hogy ezt adja.

Igény szerint lehet rendelni? Nemegyszer szólítottak meg esküvőre vagy éppen temetésre készülve: a rokonok elmondták, mit szeretnének hallani. Közölték, mit is mondjak, aminek örülnek, ami

kedves, ami nem sért érdekeket. A la carte rendelés... Az ige hirdetés azonban nem az igények kiszolgálása, hanem Isten tervszerűen, jól előkészített étrendje. Tudjuk jól, milyen gondot okoz az ember életében a helytelen táplálkozás. Nem mindig az az egészséges, amit megkívánunk, ami tetszetős. Ma külön szakemberek foglalkoznak a táplálkozástudománnyal, s elmondják, mi is az egészséges étrend, mi terheli és mi élteti szervezetünket.

Isten a lelki-szemleli táplálékból a leg-egészségesebb darabokat adja. Minden falat, minden morzsa az *egész-séges* életet, a teljes életet szolgálja. Megadja mindazt, amire az élethez szükségünk van. Ő jobban tudja, mire van szükségünk, ahogy a szülő is feltve vigyázza gyermeke ennivalóját. A mennyei Atya az élet kenyere adja az igeben, az ige hirdetésben. Ez az igazi, teljes értékű táplálék.

Tudja-e a felszolgáló? (Hogy tudniillik mit ajánl...) A legkiválóbb étel is kárba veszhet, ha rosszul tállalják. Az ige hirdető feladata, hogy feltalálja az élet eledelet. Nagy a felelőssége. Nem mindegy, mit rak a tányérra. A gonosz, mint egy

komisz gyerek, állandóan valamit oda akar még csempészni a tálba. Valamit, ami mutatós, érdekes, illatos, jó ízt ígér. Az ige hirdető küldetése az, hogy Isten jó konyhájából a legjobbat, a tisztát, az értékeset hozza elő. Sok szaktudás kell ehhez – a jó pap holtig tanul. Sok szeretet kell ehhez – Isten-szeretet, igeszeretet, szeretni kell azokat, akiknek az ige táplálékát feltalálja. Mindig nagy volt a kísértés: a saját portékámat szolgálom fel, megtartok magamnak belőle, nem az egész adagot viszem. Isten szolgájának feladata, hogy amit Istentől kap – mások számára –, azt tovább is adja. Frissen, teljesen, személyig elérően.

Mi a garancia arra, hogy azt kapjuk, amire szükségünk van? Nem „mi”, hanem „ki” a helyes kérdés. Kire van szükségünk? Mert az ige hirdetés személyhez kötött. Nem csupán a tolmácsoló és a befogadó személyéhez. Elsősorban és mindenekelőtt Isten személyéhez. Az emberré lett Ige, Jézus Krisztus személyéhez. Ő pedig adja azt az „egy szükségset”, amire szükségünk van mindannyiunknak: szavát, benne önmagát.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Beszámolókat fogadott el a zsinat

◀ Folytatás az 1. oldalról

Az új koncepció szerint az Üllői úti épület árából renoválni lehetne egyrészt a Rózsák terén álló kollégium épületét, ahol ki lehetne alakítani egyházunk új országos központját, másrészt a Puskin utcai épületet, ahol a Déli Egyházkerület Püspöki Hivatala mellett az evangélikus gyűjtemények kapnának helyet. Sőt a Lágymányoson lévő telken egy befektető által felépítendő irodaházból egyházunknak hosszabb távon biztos és tervezhető bevétele is lenne. A zsinatnak állást kell foglalnia

abban, hogy helybenhagyja-e márciusban hozott határozatát, vagy a következő ülészekon módosítja döntését.

A testület második munkanapjának kezdetén a küldöttek egyperces felállással emlékeztek meg dr. Weltler Jánosról, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület közelmúltban elhunyt felügyelőjéről. Ezután általános vita keretében foglalkoztak az Evangélikus Szolidaritási Alapról szóló törvényjavaslattal. Módosították a zsinat összehívására, illetve a szavazások menetére vonatkozó ügyrendet, valamint határozatot hoztak arról, hogy a

jövőben a törvény-előkészítő bizottság a zsinati határozatok szövegén anélkül is végrehajthatja a *tartalmat nem érintő* változtatásokat – kijavíthatja a helyesírási, nyelvhelyességi hibákat –, hogy erről a zsinat külön döntené.

Utolsó napirendi pontként a zsinati küldöttek meghallgatták és elfogadták Csorba Gábor gazdasági osztályvezetőnek az országos egyház elmúlt évi gazdálkodásáról szóló beszámolóját. Végül pedig döntöttek arról, hogy a következő zsinati ülészek időpontja november 23–24-e lesz.

■ KISS MIKLÓS

Megújuló majosi toronyhézajazat

A bonyhád-majosi evangélikus templomot kétszázhuszonhárom esztendővel ezelőtt építették; az utóbbi években bizonyossá vált, hogy immár szükséges a torony felújítása. Az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól műemlékvédelem céljára elnyert hét és fél millió forint le-

A SZERZŐ FELVÉTELE

- 1784-ben építették a barokk stílusú bonyhád-majosi evangélikus templomot.
- 1935-ben részlegesen felújították a templomtornyot.
- 1968-ban a templomot műemlékké nyilvánították.
- 1991-ben újrafestették a templomot, de a toronyon nem végeztek el a szükséges javításokat.

mányzata kétféle millió forinttal támogatja; szintén kétféle millió forintot adtak össze a gyülekezeti tagok, illetve a hajdan Majosról kitelepített német ajkú evangélikusok. Makán Hargita lelkésztől megtudtuk, hogy további egymillió forint segítséget várnak a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületétől, illetve hogy továbbra is támogatják magánszemélyek a munkálatokat a 11746036-20011088-as számlaszámon.

Bonyhád-Majoson ezeregy száz lelkes gyülekezetet tépázott meg a történelem 1946–48 között, amikor a kitelepítések következtében száz főre csökkent a hívek száma. A jelenleg nyolcvanhárom fős gyülekezet aktív életet él, a heti istentiszteleteken és hittanórákon kívül koncerteket és szeretetvendégségeket szerveznek. A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium diákjai is rendszeres vendégei a majosi templomnak, hiszen az építménybe mind a hatszáz tanuló befér; a karácsonyi istentiszteletet is itt tartják.

■ MÁTÉ RÉKA

Csömöri lelkészcsere

► Mondják, kezdetben sokkal nehezebb dolga van annak a lelkésznek, aki hosszú időn át szolgáló szeretett pásztor után veszi át a gyülekezet vezetését. Jó esély van azonban arra, hogy a legfrissebb ellenpéldát a Pest megyei Csömör szolgáltassa, ahol a hivatását harminchét éven át gyakorló Solymár Péter nyugdíjba vonulását követően múlt szombaton foglalta el hivatalát az utód, Johann Gyula. Nem egyszerűen a két igehirdető alkati adottságai, emberi tulajdonságai ígérenk zökkenőmentes átmenetet, hanem teológiai látásuk, „lelkiségük” hasonlósága is. A megválasztott lelkészt Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Egyházmege esperese iktatta be új szolgálati helyére.

A közel háromszáz éves csömöri egyházközségben 1948 óta volt Solymár a vezetője az evangélikus papnak – mutatott rá igei köszöntőjében Fabiny Tamás, utalva arra, hogy Johann Gyula elődje az édesapjától, Solymár Jánostól vette át a pásztorbotot a településen. Az Északi Egyházkerület püspöke az eskü-

vői alkalmak kedvelt igeverseivel – „Egymás terhét hordozzátok: és így töltsetek be a Krisztus törvényét” (Gal 6,2) – kívánt hosszú, kitaró hűséget a gyülekezetnek és új pásztorának. Áldását adta e „frigyere” a nyugalomba vonult Solymár Péter is, aki ugyanakkor nem titkolta, hogy – az esküvői hasonlatnál maradván – legin-

kább egy örömapa érzésével engedi át szeretett gyülekezetének lelki vezetését.

Az iktatás liturgiájában és az ünnepi alkalmat záró közgyűlésen elhangzott áldáskívánások, köszöntések keretében az immár beiktatott lelkész igehirdetését. Johann Gyula Ézs 40,8 alapján egy másfajta időszemléletre hívta fel a figyelmet, mert – mint mondotta – az idő csak az ember számára szorongató kategória. „Itt, ahol valójában csak röpké pillanatokra vagyunk egymás mellett, szeretnék beállni csendesen a csömöri lelkészek sorába... Csöndben szeretnék jelen lenni – Krisztus szavával, Krisztus segítségével” – hangzott a „szószékfoglaló” summázata.

A Pécsváradon, római katolikus templomban kereszttel, eredetileg zenetanár végzettségű Johann Gyula 1993-ban öltötte magára a Luther-kabátot. Körülbelül egy esztendőig „evangélikussá válásának” helyszínén, Pécssett volt segédlelkész, 1994 és 2000 között viszont (egy németországi ösztöndíjas évtől eltekintve) már parókusként gondozta Szekszárd és környékének gyülekezeteit. 2000-ben ismét a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemre került, a teológia lelkésze lett. Szintén teológiát végzett, de egészségügyi pályán dolgozó hitvesével három gyermeket nevelnek.

A lelkésziktatásra érkezett vendégek sokasága, továbbá a Lutheránia énekkar, illetve az EHE kórusának és fúvószenekarának közreműködése mindenesetre a helybéliek számára is igazolhatta D. Székely Imre nyugalmazott püspök szavait: az ünnepi alkalom valójában két országos hírű lelkész stafétaváltásának eseménye egy országos hírű gyülekezetben. A látogatókban pedig – egyebek mellett – a példás szerveztség és a szívélyes, testvéri fogadtatás öregbíthette a csömöriek méltán jó hírét.

■ T. PINTÉR KÁROLY

A SZERZŐ FELVÉTELE

hetővé tette, hogy augusztus 21-én megkezdődjenek a munkálatok. A tatarozás során elvégzik a templomtorny hézajazatának teljes cseréjét, lefestik a torony szerkezetet, új villámvédelmi rendszert építenek ki, a torony szellőzését biztosító négy zsalugátert is lecserélik; az óralapok zománcozva lesznek, és új mutatókat kapnak. A templomtorny felújítási munkálatait október 21-ig szeretnék befejezni.

A felújítást Bonyhád Város Önkor-

Elkészült a balassagyarmati evangélikus gyülekezet Szabó József Tanulmányi Háza. A tizenhét fő elszállásolásra alkalmas épületben két – konferenciák, csendesnapok megtartására is kiválóan alkalmas – nagyterem található. A nógrádi város központjában fekvő tanulmányi ház közvetlen szomszédságában van egy étterem, ahol olcsón megoldható az étkezés. (Egy kis teakonyha házon belül is lehetővé teszi az egyszerűbb étkek elkészítését, a reggelizést, kávézást.)

A kétszemélyes szobákat jelenleg személynként kb. 2500-3000 forintért lehet egy éjszakára igénybe venni; a mozgásukban korlátozottak számára külön szoba és fürdőhelyiség áll rendelkezésre. A Szabó József Tanulmányi Ház hivatalos átadására október 21-én kerül sor.

■ ANTAL ÁTILKA felvétele

Ajándék északról

A tanévkezdésre egyházunk egész népe értékes ajándékot kapott az Északi Egyházkerület lelkészi munkaközösségétől: egy közel háromszáz oldalas gyülekezeti munkaprogramot *Növekedés* címmel. A Luther Kiadó gondozásában megjelent, igényes kötetben szinte minden gyülekezeti csoport számára találunk átgondolt tematikájú, részletesen kidolgozott sorozatokat: gyermek-, ifjúsági és felnőtt-biblióra, bibliaiskola, szeretetvendégség, ifjúsági tábor...

Hálásak vagyunk ezért a legjobbkor érkezett „mentőcsónakért”, amelybe most számos „süllyedő” lelkész testvérem – munkatársaival és gyülekezeteivel együtt – beszállhat. Lehet, hogy a kép kissé drasztikus az elmerülő látszó kollégákról és közösségekről, de attól tartok, hogy jó pár gyülekezetünkben ismeretlen az évenkénti munkatervkészítés, a tudatos gyülekezetépítés lehetősége és felelőssége. Pedig feltételezem, egyikünk se íratná szívesen gyermekét olyan óvodába, iskolába, melyről kiderül, hogy minden koncepció és tanterv nélküli „gyermekmegőrző” csupán. Vagy aligha szállnánk fel olyan repülőgépre, melynek pilótája térkép és útvonalterv nélkül csak úgy elindulna valamerre. A „Gyere velem, én se megyek sehová!” fe-

lelőtlen cinizmusa megengedhetetlen gyülekezeteink vezetésében. Tisztaban vagyok azzal, hogy az egyház nem termelőüzem, nem oktatási intézmény, de mégsem működhetünk csupán „losung” igékre hivatkozva, ahogyan ezt némelyek egy kegyes frázissal elintézik.

Reménységünk, hogy a 2007/2008-as tanévre kiadott munkaprogrammal új korszak kezdődik gyülekezeteink életében. A jövőben hároméves vetésforgóban állít majd össze az éppen soros egyházkerület olyan átfogó munkaprogramot, amely minden gyülekezet számára használható anyagot kínál egy egész esztendőre.

Könnyen belátható, hogy ezzel rengeteg időt és energiát lehet megtakarítani, hiszen nem kell minden lelkésznek, minden gyülekezetnek külön munkatervet készítenie. Emellett – remélhetőleg – egyházunk közösségi tudata, az összetartozás, az együttes gondolkodás és munkálkodás is erősödhet általa.

Erre a csapatszellemre – vagy amint nemrégiben országos felügyelőnk fogalmazott: „összezárásra” – égető szükségünk van. Sajnos még mindig sok a magányos „harcos”, a nagy „szólista” lelkészi karunkban. Viszont kevés az összejátekra kész és képes csapatjátékos. Pedig

ÉGTÁJOLÓ

Jézus kettesével, illetve kisebb-nagyobb (tizenkét, illetve hetvenfős) csapatokban küldte ki tanítványait a szolgálatra.

Az idei ősz délen igen gazdag lelkésziktatásokban. Íme, a szeptemberi „szüret”: Soltvadkert, Dombóvár–Kaposzsekcső–Csikóstóttós, Pécs, Budapest–Kőbánya. Egy lelkészváltás, -iktatás mindig ünnep a gyülekezetek életében, ezenfelül komoly lehetőség az úgynevezett hivatásgondozásra, melynek hiányától sokan és sokat szenvedünk egyházunkban.

Egy-egy lelkésziktatás a jó hangulatú ünneplésen túl alkalmat adhat az új lelkésznek éppúgy, mint a lelkész kollégának a komoly önvizsgálatra: hogyan is állok a küldetéssel? Érzem-e a súlyát az iktatási liturgia mondatainak, amelyekre az ünnepi feszültség miatt talán neheze odafigyelni? Így az új munkaév kezdetén hadd idézzem, hadd ajánljam

minden kedves szolgatársamnak csendes, elmélyült meditációra *Agendánk* szép és mély szövegrészleteit: „Áraszd ki rá Szentlelkedet, hogy lelkészi szolgálatában téged kövessen, mindenkor igazat szőljön szeretetben... Gondjaidra bízom a gyülekezetet, hogy pásztorold az Úr Jézus Krisztus népét, ne kényszeredetten, hanem örömmel, ne haszonleséssből, hanem odaadóan, ne uralkodjál a reád bízottakon, hanem légy a gyülekezet példaképe...”

Lelkigondozói szempontból különösen kényes a helyzet ott, ahol hosszú ideig szolgált kolléga adja tovább a pásztorbotot. Itt fokozott tapintat, empátia és bölcsesség kívánatik mindkét oldalról. Ahogyan erről a *Stáció* című vallási magazinban olvashattunk: szükséges az egyházban, egyházunkban is kialakítani a „visszavonulás kultúráját”...

Nem kevésbé izgalmas, amikor két lelkésznek kell egymás mellett szolgálnia. A kettős iga, a tandem néha igen csak csikorogva működik. De néhány pozitív példa igazolja, hogy lelkészeink nemcsak szőlőnevelésben, hanem duettben is jók.

A lelkésziktatás a gyülekezeteket is komoly kérdésekkel, elvárásokkal és vállalásokkal szembesíti. Nem elég csupán a parókiát lakhatóvá tenni és az ünnepi vendéglátást megszervezni. Ad-

ja Isten, hogy a beiktató esperes szava szíven találja a gyülekezet népét is: „A gyülekezet gondjaiba és szeretetébe ajánlom N. N. lelkészt, a mi testvérünket az Úrban: tiszteljük és becsüljük őt az egyház Urától rendelt előljárótként, hallgassatok szavára az Úrért...”

Beindult a tanév, munkatervet kapunk a *Növekedés* reménységével, több helyütt új lelkész lépett szolgálatba. Tehetünk-e most végül többet, fontosabbat, mint hogy együtt imádkozzunk az ősi confirmát: „Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk, és ne hagyd el népedet, kezeid alkatását! Erősítsd meg, Jézusunk, amit cselekedtél értünk, és tartsd meg, akiket megváltottál véred árán! Erősítsd meg, Szentlélek Isten, amit cselekedtél értünk, és egyesítsd híveidet békeességben!”

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Városmisszió Budapest 2007

A Szent István-bazilikában az Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek által bemutatott szentmisével vette kezdetét múlt vasárnap a Városmisszió Budapest 2007 elnevezésű rendezvény-sorozat.

„Lukács evangéliumában az elveszett bárányról, az elveszett drachmáról és a tékozló fiúról szóló történetek megmutatják nekünk, hogy milyen kedves Isten előtt az az ember, aki valamilyen szempontból elveszett, nem találja az igazi célhoz vezető utat” – mondta Erdő Péter, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke a zsúfolásig megtelt bazilikában.

Mint fogalmazott, „korunk emberéről is szól a mai evangélium, és éppen azt a titkot árulja el, hogy miért van nekünk szükségünk városmisszióra egy ilyen, sokszor névtelennek tűnő nagyvárosban is, mint Budapest”.

„Nekünk kell lépünk, nekünk kell elébe mennünk az atya módjára mindenkinek, aki kétségbeesve keresi a helyét ebben a világban” – hangsúlyozta a bíboros. A városmissziós héten kilépünk az egyházközségek falai közül, kilépünk a vallásos emberek megszokott közösségi életéből – mondotta –, hogy elvigyük Krisztust azokhoz is, akik még nem hallották róla az igazi örömhírt. „A kultúra minden területén, a művészetek és a zene nyelvén, az utcai rendezvények nyelvén meg kell szólítani az embereket, és utá-

nuk kell menni mindenhol, ahol ők járnak”, a metróbán, a nagyáruházakba és a bevásárlóközpontokba – fogalmazott.

„Bárki meghívást kap templomainkba, jöjjön el, tekintse meg őket, vegye észre, hogy nem valami titokzatos, valami magába zárkózó társaságnak az érdektelen vagy éppen a többi ember számára rejtett helyei ezek, hanem hordozói egész népünk kulturális örökségének és hordozói egy olyan lelkesedésnek, tanúbizonyságai egy olyan hitnek, amely itt élő emberek nemzedékei számára útmutatást és erőforrást jelent” – fejtette ki. „Tehetünk-e (...) nagyobb jót embertársainkkal, mint hogy megismertjük őket Krisztussal?” – tette fel a kérdést a bíboros, majd azt mondta: „Ettől ragyog fel az ő életük is, ettől kaphat reményt, ettől kaphat jövőt városunk, népünk és az egész emberiség”.

A szentmisén részt vett Mádl Ferenc volt köztársasági elnök és felesége, Mádl Dalma.

A „Reményt és jövőt adok nektek” mottójú városmissziót az Esztergom-Budapesti Főegyházmege szervezte, együttműködve több ország partner-egyházmegeivel. A missziós héten, szeptember 16–22. között összesen mintegy ezeröttszáz programmal várták az érdeklődőket.

Az első városmissziót 2003 májusában Bécsben szervezték meg.

► MTI

Tamás-mise a parkban

► **Nem tudom, hány éves lehetett a fiúcska. Már csak a hátát láttam, ahogy elsétált az üzenőfal mellől, és azt az egyszerű, de annál többet jelentő ábrát, amelyet a táblára rajzolt: egy félkörívét, rajta három kereszttel... Krisztus követésének irigylésre méltó természetességéről – vagy ha úgy tetszik, a gyermeki tisztánlátásról – árukkodott ez a néhány vonal ott a papíron, amelyre a közérdekkel kapcsolatos gondolataikat írhatták-rajzolhatták fel a Tamás-mise résztvevői...**

A Városmisszió Budapest 2007 elnevezésű katolikus programsorozathoz kapcsolódóan az evangélikusok is kiléptek a templomfalak nyújtotta védettségéből, és a szabad ég alatt, a Deák téri evangélikus templom mögött elterülő Városháza parkban – ott, ahol egy időben a liberális sátor állt (!) – rendezték meg szeptember 16. verőfényes vasárnap délutánján a keresők istentiszteletét ezen alkalmát. A helyszínnek köszönhetően talán új embereket is elérhetett az üzenet – hiszen a Tamás-mise igazi megszólítottjai az Isten közelségét egyelőre még csak keresők (lennének). E sorok írója nagyon remélte, hogy „az utca embere” nem retten meg, nem hőköl vissza, fordul el és siet tova, hanem megáll, és belehallgat-belelenez a programba; mert bizony ő maga –

be kell, hogy vallja – valami furcsa idegenkedést érezve többnyire elkerüli-kikerüli az aluljárókban és a tereken fel-felbukkanó, ki tudja, melyik egyházhoz vagy szektához tartozó dicsőítő, biznyságtéve csoportokat.

Az igehirdetés alapjául szolgáló, János evangéliumból való üzenet (3,16), illetve a mostani Tamás-mise kulcsszavának választott „közérdek” fogalom összefüggéseit Balicza Iván budavári igazgató lelkész fejtette ki a jelenlévőknek. Igehirdetése kiindulópontjával az a gondolat szolgált, hogy – bár sokan nem így vélekednek – a hit nem magán-, hanem

igenis közügy! Mint mondta, egyikünk sem önálló, elszigetelt személy; életünket másokkal való közösségben éljük. Hatással vagyunk másokra – és itt azzal az egyszerű szemléltető példával élt a lelképásztor, hogy ha egy dominó eldőlt, akkor a többi is felborítja –, bűneinkkel, önzésünkkel, szeretetlenségünkkel másoknak is kárt okozunk. Ha azonban élő kapcsolatunk van Jézussal, akkor boldog, elégedett, teljes az életünk, és Krisztus szeretete rajtunk keresztül másokhoz is eljut. „Ne vágd el azt a szálát, amelyik az Istennel köt össze téged, mert nemcsak magadért hiszel, hanem a többiekért is” – kötötte prédikációja végén a hallgatóság lelkére Balicza Iván.

Míg egy hagyományos templomi istentiszteleten mindenki nagyon ügyel, hogy meg ne törje az áhitatos csendet, addig a városi forgatagtól alig pár méterre megtartott „misén” – érdekes módon – szinte fel sem tűnt a szomszédos telken munkálkodó markológép zaja. Az egyébként is kötetlenebb, ugyanakkor mégis jól felépített liturgiájú Tamás-misén most még a szokottnál is felszabadultabb formában lehettek együtt a résztvevők, ami természetesen nem jelentette azt, hogy az ott lévők döntő többsége ne tudta volna, mi illik, és mi nem.

A szabadtéri környezetben nyilvánvalóan nem lehetett mindent az eddigi forgatókönyv szerint megrendezni (személyes áldást most is kérhettek az arra

HIRDETÉS

Meghívó

A Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT) meghívja az érdeklődőket konferenciájára és közgyűlésére, amelyet a PPKE Jog- és Államtudományi Karának dísztermében (Budapest VIII., Szentkirályi u. 28–30.) szeptember 27–28-án rendez.

Program

Szeptember 27., csütörtök

- 9.00–13.00: Regisztráció, áhítat, megnyitó, beszámoló a kongresszusokról, rendezvényekről (lelkiségi mozgalmak – Stuttgart; IEF – Pések; Budapesti Városmisszió 2007; ökumenikus nagygyűlés – Nagyszében)
- 14.30: A keresztény egyházak szociális tanítása – Baritz Sarolta Laura (domonkos nővér), dr. Reuss András (az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető professzora), Magyaré Balogh Erzsébet (református lelkész, a Református Missziói Központ vezetője). Hozzászólás, vita.

Szeptember 28., péntek

- 9.00: Áhítat, határon túli kerekasztal-beszélgetés
- 11.00: Közgyűlés (határozatképtelenség esetén az időpont 12 óra)

A részvétel ingyenes, a szervezés költségeihez adományt elfogadnak.

HIRDETÉS

Albertirsai bibliaiskola

Albertirsán szeptember 28-i kezdettel alapfokú teológiai képzést indítunk, melynek célja alapvető teológiai ismeretek átadása mindazok számára, akik a keresztény teológia iránt érdeklődnek.

A képzés időtartama egy év, mely tíz konzultációs alkalmat foglal magába, havonta egy hétvégén péntek estétől vasárnap délig. Az előadók az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói; a képzés az egyetem gyakorlati tanszékének és gyakorlati intézetének felügyeletével történik.

A bibliaiskola helyszíne az Alberti Evangélikus Egyházközség vendégháza (Albertirsa, Táncsics M. u. 3.), ahol egyúttal szállást is nyújt. A részvételi hozzájárulás 30 000 Ft/félév, amely nem tartalmazza a szállás és étkezés költségét.

Bővebb információ: csaba.erdelyi@evangelikus.hu, 20/824-2388.

vágyók, de például a gyertyagyújtás kimaradt a kínálatból), az új helyszín ugyanakkor új dolgokat is lehetővé tett. A résztvevők nem csak a már említett üzenőfalra mutathatták meg kreativitásukat, és örökíthették meg tetszőleges módon, hogy mit jelent számukra a közérdek. A „köznek” szóló üzeneteiket sárga léggömbökre is ráírhatták vagy ezekhez tűzhatték, hogy azután a lufikat egyszerre bocsássák útjukra.

Az úrvacsorával záruló istentisztelet végén a szervezők az alkalom perselypénzét ezúttal nem saját munkájuk vagy más egyházi intézmények, kezdeményezések támogatására gyűjtötték, hanem egy világi civil szervezet, nevezetesen a Hulladék Munkaszövetség javára ajánlották fel.

■ VITÁLIS JUDIT

„Országunk titkos ereje” – száz év száz művészi alkotásban

Kiállítás a Szent István-bazilika altemplomában

A Molnár-C. Pál Baráti Kör húszéves jubileuma alkalmával rendezett kiállításról elmondhatjuk, hogy neves művészek kitűnő művei – az együvé tartozás tagadhatatlan jeleit sugárzó szobrok és festmények – méltó helyen láthatók. Mint ahogy az MCP Baráti Kör sem egy „szakos” társulás.

Molnár-C. Pál festőművész emberként, művészként korának kiemelkedő alakja volt. Színes életműve végtelen hitről, soha nem csökkenő reményről tanúskodik. Mint ember és festőművész alkotásain ki-

vül összetartó erőt is hagyott művésztársaira: a Ménesi úti műtermében minden hónap első csütörtökén zajlott találkozók olyan szellemi műhelyt hozott létre, mely a művészek és a művészet barátai között a nemzeti érzést, a magyarságtudatot, a múlt és a jelen értékeinek megbecsülését hittel, szeretettel erősítette.

Ezt az erőt oltotta Éva leányába is, aki a háborút követő nehéz időkben továbbvitte a találkozót, és olyan tartalommal töltötte meg őket, mely a mostani kiállítás tisztaságában tükröződik,

csúcsondik ki. Szellemiségét alátámasztja dr. Erdő Péter bíborosnak és dr. Mádl Ferencnek, a Magyar Köztársaság volt elnökének a fővédnöksége is.

Mádl Ferenc beszédében kiemelte, hogy a művek Magyarország történelmének legdicsebb eseményeihez, kiemelkedő személyiségekhez kapcsolódnak, bennük a hazaszeretet, a humánus tükröződik, erkölcsi erőt, vigaszt, reményt sugároznak.

A kiállítás október 14-ig tekinthető meg. ■ SCHELKEN PÁLMA

Amire a talentum kötelez

Beszélgetés Kukely Júlia opera-énekesnővel

► Mielőtt leülnénk beszélgetni, még bekukkantunk a színpadra, ahol épp a *Bánk bán* díszletét építik; pár perc múlva már kávékat kortyolgatjuk a művészbüfében. Kukely Júlia – a Magyar Állami Operaház Liszt-, Melis-, valamint Bartók-Pásztory-díjas magánénekese – kedves, közvetlen beszélgetőpartner, élvezet hallgatni. Igaz, társalgásunkat időről időre félbeszakítják – a gratuláló kollégák. A művésznőt ugyanis augusztus 20-án munkássága elismeréseként a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével tüntették ki.

– Szép ajándékkal lepték meg, ráadásul nem sokkal a születésnapja előtt. Engedje meg, hogy a lap olvasói nevében mindkét alkalomból – az érdemérem és a jeles nap alkalmából is – gratuláljak Önnek! A lovagkeresztrel egy sikeres pályafutást ismertek el. Egy olyan művész munkásságát méltatták vele, aki Sámsonházán látta meg a napvilágot. Azt gondolná az ember, hogy ebből a kedves nógrádi faluból göröngyös út vezetett a fővárosba...

– Nagyon köszönöm a gratulációkat. Ami Sámsonházát illeti: nagyapám házában születtem, de csupán két hetet töltöttem ott, mert édesapám Salgótarjában kapott állást, és a szüleim oda költöztek. Ez persze nem jelenti azt, hogy ez a község ne töltött volna be fontos szerepet az életemben, hiszen számos

művét hallhattam, olyan neves művészek tolmácsolásában például, mint Házy Erzsébet. Az iskolámba pedig, amelyet 1959-ben alapítottak, az ország minden tájáról érkeztek kiváló pedagógusok. Minden nap volt énekóra, emellett lehetett iratkozni a kórusba. Gyakran utaztak velünk Budapestre is, mert volt bérletünk az Operába és az Erkel Színházba. Nagyon sokat köszönhetek tehát általános iskolai nevelőimnek, miként természetesen későbbi, zeneakadémiai tanárainknak – például Kroó György zenetörténésznek, Sziklay Erika énekművésznőnek vagy Mikó András rendező-tanárnak, akit második apámként szerettem.

– Alapfokú tanulmányai idejére tehető talán a felfedezése is?

és persze lelkileg is. Bár én úgy érzem, még jól bírom mindkét szempontból. Jó az állóképességem, és a közönség szeretete is újra meg újra feltölt lelkileg. Ezért is sajnálom, hogy az Erkel Színház ideiglenes bezárásával tovább szűkült a fellépési lehetőségek száma...

– Az előbb Isten dicsőségét és az emberek javát említette. Erre gondolva bizonyára talál magának új célokat, kihívásokat...

– Az Operaházban is vannak még szerepeim – például az *Elektra*, a *Traviata* és a *Così fan tutte* című operákban –, de emellett szívesen vállalom koncerteket, illetve jótékonyági fellépéseket különböző felekezeti templomaiban. Szerencsére mindenhol hívnak, bár – az igazat megvallva – evangélikus részről nem halmoznak el felkérésekkel, a Deák térre például még egyszer sem invitáltak... Persze akadnak kivételek. Mint például tavaly december 9-é, amikor felírtam gyülekezetemben, a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség templomában tartott jótékonyági hangversenyen, amely az erdélyi szörvánmagyarság megsegítését szolgálta.

– Bocsásson meg, hogy a szavába vágok. Ha jól tudom, Ön Rákospalotán lakik. Hogy-hogy a Fasort tekinteli lelki otthonának?

– Amikor Salgótarjából a fővárosba költöztünk, a szüleim a Baross utcában találtak albérletet, és édesapám ennek a gyülekezetnek az akkori lelkészénél, Szirmai Zoltánnál jelentkezett azzal, hogy ide szeretnének tartozni. És bár nem az Erzsébetvárosban lakom, „itt ragadtam”: itt volt az esküvőm, itt keresztelték a leányomat, ő később itt is konfirmált, és a fasori gimnáziumba járt. Az is évek óta természetes a számomra, hogy szenteste délutánján, az ünnepi istentiszteleten el-éneklek a *Csendes éjt*. Tavaly óta, amikor presbiterre választottak – ezt nagyon megtisztelőnek érzem, és büszke vagyok rá, hogy felkértek erre a tisztségre –, még inkább kötődöm ide.

Visszatérve az említett múlt téli jótékonyági koncertre: Tempfli József végezte az igezolgálatot. Ez a fellépés azért nevezetes számomra, mert miután véget ért, a római katolikus nagyváradi megyés püspök odalépett hozzám, és arra kért, hogy ha módomban áll, minél gyakrabban látogassak el a szülőföldjére az ott élő magyarokhoz. Ilyen szíves invitálásra nem tudtam nemet mondani; így vette kezdetét az erdélyi jótékonyági koncertek sorozata. Ezek a fellépéseken általában azt a műsort adom elő, amely az asszonyors különböző stációit igyekszik bemutatni. Ebből az anyagból egyébként lemez is készült *Templomi áhitat* címmel.

– Bizonyára szerepel a tervei között egy újabb lemez elkészítése is...

– A jövőben is arra törekszem, hogy elvégezzem a nekem adatott feladatot, tegyek meg mindent „az ügy” érdekében: azaz a magam eszközeivel igyényszen, minél magasabb művészi szinten közvetítem mindenki felé a hit és a zeneben meg az életben rejlő szépség üzenetét. Mert ez számomra nem egyszerűen csupán kötelesség, hanem szolgálat.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Kálvin kamerája

► Filmbemutatóval és díjkiosztóval zárult múlt pénteken az egy héten át tartó Kálvin Kamera filmfesztivál a debreceni Nagytemplomban. A korábban Beregdarócon rendezett, eReformatika néven ismert fesztivál új nevet kapott, és immáron Kálvin Kamera néven érkezett meg szeptember 6-án a „kálvinista Rómába”. Kerekes Sándor, a fesztivál egyik szervezője a névváltoztatással kapcsolatosan elmondta: az elnevezéssel azt fogalmazták meg, hogy a református hitrendszerre támaszkodva – a látó szem modelljeként, az ősi camera obscura módján – a médiumok mindenkori eszközeinek felhasználásával láttatják a történelmi, közösségi és személyes lelki folyamatokat.

A protestáns fiatalok a rendezvény folyamán szabadegyetemi előadásokon, filmvetítéseken és kulturális programokon vehettek részt. A zenei programok közül kiemelkedő volt Varnus Xavér orgonaművésznék a zsúfolásig megtelt Nagytemplomban – Tiba Zolt és Nagy Marcell prózai közreműködésével – tartott orgonakoncertje, mely feledhetetlen élményt nyújtott a hallgatóságoknak. A szabadegyetemi előadások kiértékeléséből kiderült, hogy a fiatalok körében a legnépszerűbb előadó Nagy Imre újságíró, a Magyar Televízió szerkesztő-riportere és Szentesi Zöldi László, a Magyar Hírlap újságírója volt.

A szervezők minden olyan témát próbálnak találni, amely egyrészt összhangban áll az egyház kommunikációs céljaival, másrészt nagy kihívás a fiatalok számára. Idén is kettős témakiírás volt a hagyományoknak megfelelően. A zsinat a 2007. esztendő a közösségépítés évének nyilvánította, ezért az egyik feldolgozandó téma a közösség volt, a másik pedig a környezetvédelem. A két témakörben tizenhat televíziós és hét rádiós alkotás született, riport és etűd műfajban.

Juhász Judit, a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgató-helyettese is a zsűritagok

között volt; a rádiós alkotásokkal kapcsolatban kifejezte afeletti örömét, hogy a fiataloknak sikerült a belső és a teremtett világot harmóniában megmutatniuk. Mindezek mellett a munkákat műfaji gazdagság és játékos kedvesség is jellemezte. Juhász Judit felhívta a részt vevő fiatalok figyelmét a beszédművelés fontosságára; mint mondta, a szép beszédet el kell sajátítani ebben a szakmában.

Mint a csütörtöki záró sajtótájékoztatón kiderült, a pályaművek közül a televíziós bírák tetszését a *Szeretet* című film – mely a debreceni Immánuel-gyermekotthont mutatja be – nyerte el leginkább. Szintén figyelemre méltó volt egy másik alkotás, egy etűd, melynek korszerű képi megoldásait, vágástechnikáját méltatta a zsűri.

Dusicsa Ferenc református lelkész, televíziós szerkesztő, a fesztivál elnöke tartalmasnak ítélte a hetet, s jelezte: eleget tesznek dr. Bölszei Gusztáv püspök jövő évi meghívásának is. Mint hallhattuk, eleve inspiráló helyszínek bizonyult a Nagytemplom; két nagyméretű – a filmvetítésen túl énekszóvegek, piktorgramok megjelenítésére is alkalmas, továbbá a szószékről közeli képet adó – vetítőernyő állt a fesztivál szolgálatában. A tervek szerint jövőre megpróbálnak helyi kábelszolgáltatók adásába is „beférkőzni” a fesztiválprogramokkal, és szeretnék forgalmas helyekre, például a Nagyállomásra kitelepülni vetítőernyőkkel, tartalmasabbá téve az emberek számára a várakozás perceit.

Bölszei Gusztáv köszöntésében kifejezte, hogy a kereszténység üzenetét nem mindig direkt módon kell közvetíteni, hanem tudni kell – például a média eszközeivel élve – indirekt módon átadni. Gratulált a résztvevőknek, és elmondta, hogy folyamatos fejlődést lát az alkotások minőségében is. A Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke felhívta a figyelmet a 2009-ben megrendezendő Kálvin-évre, és bátorította a fiatalokat, hogy készüljenek ők is lélekben és alkotásokkal a közelgő Kálvin-évfordulóra.

Kálvin kamerája pedig addig is forog tovább... ■ –ABYS–

Afrika Lőrincen

► Ha a kedves olvasónak hirtelen a fekete kontinens állatvilágának tagjai közül kellene néhányat felsorolnia, az elefánt és az oroszlán, a gepárd és a gazella, a bivaly és az orrszarvú biztosan közöttük lenne. Mindezek élethű, festett mását megtekinthetik mindazok, akik ellátogatnak Prihoda Judit festő- és grafikusművész Vadak szelleme című kiállítására, amely a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Lőrinci Nagykönyvtárában szeptember 4-én nyílt a Galéria 18 szervezésében.

Prihoda Judit és a kiállítást megnyitó Kádár János Miklós

A szerző, akinek több grafikája az *Evangelikus Életben* is megjelent már, most kiállított festményeivel igazi afrikai hangulatot teremt a kiállítóteremben. „Az állatok olyan részei a természetnek, amelyek a világot valamelyest számunkra is otthonossá teszik” – mondta megnyitóbeszédében Kádár János Miklós festő- és grafikusművész, a Magyar Képzőművészeti Egyetem tanára. Nemcsak a képek témája hozza közelebb e déli földrészt világot a látogatóhoz, hanem a festményeken használt színek – a sárga és a

vörös különböző árnyalatai – is; érdemes egy szelet Afrikáért Lőrincre menni! ■ BZS

A kiállítás a könyvtár nyitvatartási idejében szeptember 30-ig látogatható a Budapest XVIII. kerület, Thököly út 5. szám alatt. Nyitva tartás: hétfő, szerda, csütörtök, péntek: 9–19 óráig, kedd, szombat: 9–14 óráig. A könyvtár megközelíthető a 3-as metró Határ úti megállójától az 50-es villamossal; a Városház utcai megállónál kell leszállni.

FOTÓ: OPERAHÁZ-ARCHIVUM

szép emléket őrzök vele kapcsolatban. Sámsonházán töltöttem a nyarakat, sokat játszottam a gyerekekkel, énekeltem és hozzá tangóharmonikáztam, de olyan is előfordult, hogy – balettot tanuló kislányként – kérésre táncra perdültem az idősebbek előtt. Szerettem szerepelni.

– Szülei példáját követte? Esetleg ők is művészberek?

– Nem, édesanyám háztartásbeli, édesapám elektromérnök. Látták, hogy a zenehez van kedvem és tehetségem, ezért támogattak. Édesapám azt hitte, hogy zongoratanárnő akarok lenni; csodálkozott, amikor azt mondtam neki, hogy nem, minden vágyam, hogy operát énekeljek.

– Vidéki lányként, aki zenei nevelését a Palócföld szegletében kapta, miként került kapcsolatba az opera világával?

– A rádióknak, valamint a helyi zenei általános iskolának köszönhetően. Az éter hullámain számos nagy zeneszerző

– Igen, Zeke László látta meg bennem a tehetséget. A tehetséget, amelyről – általában véve – azt gondolom, hogy épp annyi örömet ad, mint amekkora teher is egyben. Ez a felülről kapott talentum ugyanis hatalmas felelősséget jelent: használnom kell azt a kincset, ami rám bízott – Isten dicsőségére és az emberek javára. A maximumot kell nyújtanom, és ehhez mindig képeznem kell magam. Többek között ezért nem tudok – egyelőre legalábbis – tanítani sem. Én még most is állandóan tanulok, és törekszem arra, hogy egyre jobb és jobb legyek.

– Csaknem harmincesztendő pályafutás után is...?

– Az ember állandóan változik. A teste, a lelke – és énekesként az énekhangja is. Van egy bizonyos időszak – talán nevezhetjük fénykornak –, amelynek múltával csökken az énekléshez szükséges kötőszövet és az izmok teljesítményessége. Fizikai értelemben is meg lehet hát fáradni,

Hogyan egészségbiztosítana Jézus?

A Magyarországi Református Egyház bekapcsolódna az egészségbiztosítási rendszerrel és a nyugdíjrendszerrel való közös gondolkodásba – írta Bölskei Gusztáv minap Szili Katalinnak és rajta keresztül az Országgyűlésnek.

Hogy a közös gondolkodás technikailag hogyan tudna megvalósulni, jó kérdés, mindenestre biztatón hangzik. Viszont hogy az egyház Fletón kívül magával is tud-e vitatkozni, szintén kérdés. Pedig lehet: az Egyesült Államokban a keresztények az elmúlt pár hónapban elég sokat vitatkoztak az egészségügy finanszírozási elveiről.

Magyar füllel valószínűleg kissé furcsán hangzik, de a tengerentúlon a keresztények többsége (a „vallásos jobboldal”) kőkeményen piacpárti. Marc Crech lelkész több lap által közölt cikkében például arról írt, hogy a mindenkire kiterjedő állami egészségbiztosítás egyszerűen nem biblikus. Ez ugyanis szintiszta szocializmus, ami erkölcsellenes. Kifejezetten lustaságra nevel, ha a sokat dolgozó emberek adójából finanszíroznák a most biztosításon kívüliek el-látását.

Crech szerint a rászorulókkal ugyan valóban jobban kellene törődniük a keresztényeknek (a 300 milliós ország több mint 46 millió polgárának nincs egészségügyi biztosítása), de személyes jótékonykodással, nem pedig az állam által megszervezett jövedelem-újraelosztással. Ráadásul a baloldal által követelt változások növelnék az állami bürokráciát, és a tisztán piaci alapú egészségügy helyét az állam plusz feketepiac vegyespáros rendszere váltaná fel.

Crech cikkére persze a másik oldal, a baloldali érzelmi keresztények is reagáltak. Chuck Gutenson teológiaprofesszor szerint például a fenti gondolkodás tipikus esete a „szigorúapamoralitásnak”. Azaz úgy értelmezi az igazság fogalmát, hogy mindenkinek annyi jár, amennyel

nyivel hozzájárul a társadalomhoz. Emiatt persze az embereket keményen motiválni, no-szogatni kell, hiszen ellenkező esetben ingyen-élővé válnak. Elő a furkósbót.

Gutenson viszont úgy látja, hogy a mai hatalmas, biztosítatlan tömeget többnyire keményen dolgozó szegények alkotják, akik nem tudják kifizetni a munkaadójuk által ajánlott, piaci áru biztosítást. Keresztényként pedig sokkal inkább ezeknek az embereknek a sorsa kell, hogy a fókuszban legyen. A Biblia elsősorban szövetségben gondolkodik, olyan – akár gazdagsági – viszonyokban, amelyekre sem a túlzott függőség (a professzor szerint ez az állami rendszer), sem a túlzott függetlenség (ez volna a piac) nem jellemző, hanem a kölcsönös egymásrautaltság.

Vélhetően szekuláris körök – Buda Péterrel az élen – jelentős hátszörfelállással olvasták Bölskei társadalombiztosítási szakembernek való jelentkezését, de mi kíváncsian várjuk a magyar fejleményeket. Elvégre a gazdasági hatékonyság mellett olyan társadalmi igazságos-sági kérdésekről van szó, amelyekben az egyhá-zaknak is lehet szavuk.

Elképzelhetjük, milyen lenne, ha Iványi Gábor (SZDSZ), Donáth László (MSZP) és a vallásos jobboldal felkerekedne, és egy Bibliát hönök alá csapva, egy üveg bor mellett keményen vitatkoznának az egészségfinanszírozás bibliai elveiről, hivatalos pártpolitikára leg-alább ideiglenesen fityeg hányva. Vagy leg-alább a sajtón keresztül üzengetve értekez-nék, hiszen összehozás odaát sem volt.

Persze hazai keresztény egészségbiztosítási vita, jól tudjuk, nem lesz. De honnan jönnének máshonnan az álmok, ha nem Amerikából?

Forrás: El Mondo-blog (<http://elmondo.blog.hu/>)

Gárdalecke

Országjáró körútja során több egyházi intézményben is népszerűsíteni tervezte magát a Magyar Gárda. A közoktatási törvény tételesen nem tiltja, hogy tanítási időn kívül az iskolákban politikai rendezvényeket tartsanak, de az intézmények vezetőségének fokozott a felelőssége abban, mit enged be az iskola falai közé – közölte múlt csütörtökön Csepregi András, az oktatási tárca illetéke.

A Jobbik Magyarországiért Mozgalom és a Magyar Gárda közös internetes oldalán az országjárás tizenegy vidéki helyszínét tüntették fel, ezek között több egyházi intézmény is volt. Így a gárdát népszerűsítő fórumot terveztek tartani a kecskeméti piarista gimnáziumban, a nyíregyházi református gyülekezeti házban, valamint a miskolci Lévy József Református Gimnáziumban is. Ez utóbbi igazgatója, Ábrám Tibor a távirati irodának csütörtökön még azt mondta, hogy a Jobbik miskolci szervezete vette bérbe a kollégiumi dísztermet egy kulturális rendezvénye megtartásának céljára. A rendezvény fizetés lesz, s az iskolájuknak szüksége van erre a bevételre – tette hozzá. Hangsúlyozta, hogy a rendezvény ideje alatt a kollégiumban egyetlen diáknak sem tartózkodik majd, mivel tanulmányi kiránduláson lesznek.

Korábban valamilyen formában és mértékben mindhárom történelmi egyház vezetése elhatárolódott a szervezettől, miután a Magyar Gárda tagjainak eskütételén a gárda zászlaját egy katolikus pap, egy evangélikus és egy református lelkész is felszentelte.

Csepregi András, az oktatási tárca egyházi kapcsolatokért felelős főtanácsadója az MTI-nek elmondta, hogy a közoktatási törvény tételesen nem tiltja, hogy tanítási időn kívül az iskolákban politikai rendezvényeket tartsanak. „Ez történt eddig is, akár állami, akár alapítványi, akár egyházi fenntartású iskolákban. Ilyen szempontból, ami most történt, semmiképpen nem jelent újat, a gárda folytatja a régi hagyományokat” – fogalmazott, továbbá kifejtette: ugyanakkor az iskola vezetősége komoly felelősséggel bír abban, hogy mit enged be az intézmény falai közé, esetleg ha kényesebb kérdéssről van szó, konzultál-e a fenntartóval. Az iskola vezetése ezen ügyekben teljesen autonóm módon dönthet, semmiféle törvényi korlátozás nincs – tette hozzá. Egy oktatási intézmény házirendjét ugyanakkor meg lehet úgy alkotni, hogy tanítási időn kívül sem ad teret bizonyos rendezvényeknek – jegyezte meg Csepregi András.

► MTI

A jogállam alkonya témacímrel tartotta meg első őszi összejövetelét szeptember 13-án a Deák Ferenc Közéleti Klub, amelynek 2005 márciusa óta ad otthont a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium díszterme. A klubot nemzeti és keresztény eszméket való, értékrendjüket nyíltan vállaló neves értelmiségiek, tudósok, művészek, közéleti személyiségek hívták életre azzal a céllal, hogy működésén keresztül bebizonyítsák: ma Magyarországon helye, megvalósítási terepe és jelentős társadalmi támogatottsága van az értékelvű politikának és a kendőzések nélküli, őszinte és tiszta közbeszédnek. A sorrendben 44. klubest vendége két ellenzéki, ám egymással nem teljes összhangban működő párt jeles személyisége volt: Boross Péter volt miniszterelnök (balra), az MDF országgyűlési képviselője és Navracsics Tibor egyetemi docens (jobbra), a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség országgyűlési képviselőcsoportjának vezetője.

■ BOTTA DÉNES felvétele

Kiútkeresők

Összefogással egy igazságosabb társadalomért

► Az igazságosabb és testvériesebb társadalomért címmel rendeztek konferenciát szeptember 11-én a Központi Papnevelő Intézetben. A magyar közéleti és politikai viszonyok ismeretében jó szándékú és nemes kezdeményezést lehet feltételezni e cím mögött, ennél azonban sokkal figyelemreméltóbb dolog történt a budapesti Papnövelde utcában. Baloldali, szociáldemokrata és konzervatív, keresztény értékrendet képviselő gondolkodók nyújtottak egymásnak kezet, hogy közösen keressék azokat a mindkét ideológia által preferált szociális-etikai értékeket, amelyek alkalmasak arra, hogy megvalósítsuk esetén kiutat mutassanak az ország súlyos társadalmi-politikai-erkölcsi válságából. A Magyar Köztársaság 1989. évi kikiáltása óta a két szemben álló politikai oldal képviselői részéről egyetlen olyan kezdeményezés sem született, amely egyáltalán a békés közeledésre – nemhogy az összefogásra – irányult volna.

A konferencián való közös fellépést a Magyar Szociális Fórum (MSZF) kezdeményezte, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) szakbizottsága pedig társadalmi felelőssége tudatában felkarolta. Társzervezőként csatlakozott a tanácskozáshoz a Professzorok Batthyány Köre, valamint a Konrad Adenauer Alapítvány; utóbbi egyben a rendezvény támogatója is volt.

A konferencián való közös fellépést a Magyar Szociális Fórum (MSZF) kezdeményezte, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) szakbizottsága pedig társadalmi felelőssége tudatában felkarolta. Társzervezőként csatlakozott a tanácskozáshoz a Professzorok Batthyány Köre, valamint a Konrad Adenauer Alapítvány; utóbbi egyben a rendezvény támogatója is volt.

Előadása második részében arról a szociális modelltől szólt, amelyben a társadalomszervezés során megfelelő mér-

FOTÓ: BOTTA DÉNES

Nem a hatalomért versengő pártok fogtak tehát össze, hanem a tőlük függetlenül tevékenykedő, a „pártok mögött”, a társadalomban hatást kifejteni kívánó értelmiségi szervezetek. Olyan szociáldemokrata és keresztényszociális gondolkodók, akiket a jelenlegi társadalmi és gazdaságpolitikai folyamatok mélyreható megismerése során szerzett agasztó tapasztalataik arra „kényszerítettek”, hogy eltérő világnézetük és értékrendjük ellenére – az ország jövőbeli boldogulása érdekében – keressék az értékek és elvek konszenzusát, hogy közös erővel lépessenek fel a szociális elv, a szolidaritás és a társadalmi igazságosság érvényesítéséért.

A konferencia két főelőadója dr. Goják János, a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola professzora, az MKPK Iustitia et Pax Bizottságának főtárgya és dr. Gazsó Ferenc, a Budapesti Corvinus Egyetem közgazdaságtudományi professzora, az MSZF társadalmpolitikai tagozatának tiszteletbeli elnöke volt. A találkozózt dr. Náray-Szabó Gábor akadémikus, vegyészprofesszor, a Professzorok Batthyány Körének elnöke nyitotta meg; köszöntő beszédet mondott Hans Kaiser, a Konrad Adenauer Alapítvány budapesti képviselőjének vezetője. A konferencia előtt a tanácskozási főbb gondolatait sajtótájékoztatón foglalták össze, amelyet dr. Simó Endre közgazdász, újságíró, az MSZF koordinátora vezetett.

Dr. Goják János A társadalomszervezés elvei az egyház társadalmi tanításában című előadásának első részében a katolikus egyház társadalmi tanításának alapelveit vázolta fel, és az igazolásukról értekezett. A társadalmi tanítás mögött értékek állnak, amelyeket az egyház egyetemes érvényűnek és normatív jellegűnek tekint. A legfőbb érték maga az élet, amelyből minden más érték eredeztethető – mutatott rá –; az élet értelme pedig az élet kiteljesedése és gazdagodása. Az Európai Unióban egyértelmű érték-válság figyelhető meg, mert az életből eredő alapvető értékek, az emberi méltóság, az emberi jogok, a szociális értékek és normák rendre megkérdőjeleződnek és relativizálódnak.

Goják professzor kifejtette, hogy a természeti teológia és az evolúció oldaláról a három legalapvetőbb társadalomszervező érték az egyén – a transz-

tekben valósul meg a közjó fogalma, vagyis azoknak a tárgyi és eszmei feltételeknek az összessége, amelyek lehetővé teszik, hogy a társadalom tagjai növekvő jólétben boldogulhassanak és teljeshessenek ki. Ezeknek a feltételeknek az oktatásban, az egészségügyi ellátásban, a társadalmi jogrendben és igazságosságban kellene érvényesülniük, és az állam feladata lenne az arról való gondoskodás, hogy ezek az alapvető intézmények mindenki számára rendelkezésre álljanak. A közjó megvalósításához másfajta berendezkedésű gazdasági rendszer kell, mint amely manapság megvalósul – zárta gondolatait Goják János.

Dr. Gazsó Ferenc Hatékony társadalomszervezés és nagyobb társadalmi igazságosság címmel tartotta meg referátumát. Előrebocsátotta, hogy professzortársától eltérően nem filozofikus témáktól kívánja megközelíteni a témát, hanem a magyar társadalom gazdaságpolitikai valóságának pragmatikus és realista elemzését akarja elvégezni; szándéka szerint ennek konklúzióiból felépíthető az a konkrét cselekvési program, amelynek megvalósítása kiutat mutathat a válságból. Leszögezte: a modern demokráciákban az igazságossággal szemben a profitorientáltságot helyezik előtérbe, a társadalmi egyenlőtlenség vált a gazdaság legfőbb hajtóerejévé, ezért az igazságosság, amely szemben áll az egyenlőtlenséggel, csak súlyosan korlátozott mértékben érvényesülhet. Ennek ellenére a társadalomban egyöntetű konszenzus van a tekintetben, hogy a szociális elvet a gazdaságpolitikai folyamatok részévé kell tenni.

A társadalomban soha nem létezik értékhomogenitás; csak az értékek heterogenitása és pluralizmusa lehet a kiindulópontja az értékek bármilyen konszenzusának. A magyar újkapitalizmus legfontosabb jellegzetessége, hogy teljesen elkülönül egymástól két elv, és két egymást kizáró értékrend kerül egymással szembe: a profitmaximalizáló elv és az igazságosság szociális elve. Az eszmei értékeknek – mint a szolidaritás, igazságosság, egyenlőség – a társadalmi összefolyamatban való megjelenése a társadalmi működésmód szempontjából elsősorban nem gazdasági, hanem cselekvésstratégiai kérdés. Ami jelenleg

az úgynevezett „reformok” címszó alatt zajlik, az valójában a gazdasági erőforrásoknak a tőke szférájába történő „át-szivattyúzása”. A politikai elit a multinacionális tőke minél nagyobb mértékű kiszolgáltatására törekszik, és a gazdasági érdekek szempontjából mindegy, hogy melyik politikai oldal kerül hatalomra. Mindeközben a többség a javak és esélyek terén hátrányos helyzetbe kerül, a társadalom integrációból (munkanélküli lesz), és a profitmaximalizáló törekvéseknek csak egy szűk réteg a haszonélvezője. Ezt a rendszert két dolog tartja fenn: egyrészt a társadalom szervezetlensége, az érdekérvényesítés hiánya (a politikai osztály emiatt gyakorlatilag bármit megethet); másrészt az, hogy időnként a társadalom túróképeségével manipulálnak (ilyen volt a javak ideiglenes új elosztása 2002-ben).

Új gazdaságpolitika kell, amelyhez társadalmpolitikai fordulatra lenne szükség – hirdette meg az új összefogás cselekvésstratégiáját Gazsó Ferenc. Rá kell mutatni, hogy lehetséges másfajta értékprioritások mentén szerveződő társadalomban is élni. A gazdaságot növekedési pályára kell állítani, amelyhez természetesen szükség van a multinacionális tőkére. De van magyar gazdaság is, amelyet dinamizálni kell, és ez jelenleg nem érdeke a gazdaság irányítóinak (a megrendelések nyolcvan százaléka a multikhoz megy). A domináns gazdaság ráadásul ki van vonva a közteherviselés alól: az adókedvezmények elképesztően nagyarányúak ebben a szférában. Az arányos közteherviselés révén azonban előteremthetők lennének azok a források, amelyek lehetővé tennék a szociális igazságosság megteremtését. Emellett a civil társadalom sokkal nagyobb fokú szerveződésére lenne szükség (ennek példája a mostani baloldali és keresztény értelmiségi összefogás), hogy az elengedhetetlen társadalom-és gazdaságpolitikai változásokat az érdekérvényesítés legmagasabb – törvényalkotói – szintjén ki lehessen kényszeríteni.

Ahogy dr. Simó Endre zárszavában megfogalmazta: a baloldali és a keresztény párbeszéde bizonyítja, hogy van mód az együtt munkálkodásra különböző ideológiájú, kultúrájú, vallásos és nem hívő emberek között egy igazságosabb társadalom közös jövőképeinek megvalósítása érdekében. Mint mondta, különböző világnézeti alapokról is el lehet jutni azonos vagy hasonló következtetésekhez, és lehet törekedni egy emberközpontú értékrendet, a közösség felemelkedését elősegítő értéksztízisre. Ennek az a feltétele, hogy keressük, ami közös, ugyanakkor tartózkodjunk attól, hogy világnézetünket rákényszerítsük másokra.

A Magyar Szociális Fórum Szociális Kerekasztala szerint a civil mozgalomnak továbbra sem szabad pártpolitikai érdekek szolgálatába állnia, hanem a társadalmi érdekeket kell képviselnie, és a szó legnemesebb értelmében társadalmpolitikáit kell folytatnia. Arra kell összpontosítania, hogy érvényre juthassanak az emberi jogok és a társadalmi igazságosság. Ennek alapján kell megválasztania szövetségeseit, köztük olyan civil szervezeteket, amelyek tettekkel bizonyítják, hogy kiállnak az ember és közösségei mellett. Az MSZF Szociális Kerekasztala köré invitálja mindazokat a tisztességes szándékú szervezeteket és személyeket, amelyek és akik nyitott, demokratikus szellemben készek a társadalom és a nemzet javára cselekedni.

Mivel mi, evangélikusok sem a megszokottá váltnak, hanem az összefogásban és a nemzeti felemelkedésben vagyunk érdekelték, példamutató és hasznos lenne egyháznak hívei számára, ha a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság (Mevét) csatlakozna a kezdeményezéshez. (Szeptember 27-én az MSZF Demokrácia Kerekasztala tart tanácskozást és fórumbeszélgetést az érdekérvényesítés kérdéseiről.)

■ PETRI GÁBOR

Növekedő egyház

■ D. SZEBIK IMRE

Napjainkban gyakran esik szó a keresztény egyház létszámának és társadalomra gyakorolt hatásának csökkenéséről. Egyházsociológiai tanulmányok és tapasztalatokkal felvértezett gyülekezeti lelkészekkel készült interjúk egyaránt keresik, kutatják az okokat. Az alábbiakban mégsem ezeket kívánom feltárni, inkább a növekvő, hatékonyságában is erősödő egyház (gyülekezet) esélyét kívánom felvázolni.

Ismert tény, hogy csökken hazánk lakossága. Az alacsonyabb születési számok 1981 óta jelzik ezt a tendenciát. Évente mintegy 30 ezerrel kevesebb újszülött látja meg a napvilágot, mint ahányan befejezik földi életüket. (2007 augusztusában 10 millió 55 ezren éltünk hazánkban.) A nemzet fogyása következtében csökken híveink száma is, zsugorodnak a templomba járó közösségek.

Mit tehetünk e negatív folyamat megakadályozása érdekében?

Mindenekelőtt világossá kell tennünk, hogy az Újszövetség a szüntelen növekedő, létszámában gyarapodó egyház képét rajzolja elénk. Kezdődött a tizenkét apostollal, majd az elhívott hetven tanítvánnyal; folytatódott pünkösdi máig ható eseményével, amikor háromezer ember keresztteljesült meg, s nyerte el a Szentlélek ajándékát. Megalakult a keresztény egyház. Lukács, az orvos arról tudósít az apostolok cselekedeteiről írott könyvében, hogy az Úr napról napra növelte a gyülekezetet s az üdvözülők számát.

A korai kereszténység fényes korszaka ez az időszak. A kisázsiai gyülekezetek mint csillagok az éjszakában ragyognak a pogány világ sötét égboltozatán. Ha milliós nagyságrendű keresztény jelenlétről nem is beszélhetünk, a növekedést még a nézői és domitianusi üldözések sem tudták megakadályozni. Sőt a mártírok vére a keresztény hit és élet, az evangélium igazságának hiteles pecsétjévé vált.

Hazánkban a kereszténység Szent István királyunk rendelkezési nyomán honosodott meg. A reformáció pedig már 1521-ben terjedni kezdett. Olyannyira, hogy a 16. század második felében a lakosság 90%-a evangélikusnak mondta magát.

A mai evangélikusság szervezeti formája az ellenreformációt követően, az 1781-ben II. József császár által kiadott türelmi rendelet nyomán alakult ki. Elgondolkodtat, hogy ekkor egy év alatt hetvenhat új evangélikus templom épült kizárólag eleink áldozatkészségéből – állami támogatás és külföldi segély nélkül! Mekkora hitet, milyen erős elkötelezettséget és példaejtékü anyagi hozzájárulást tükröz ez a 18. századi esemény, a fészekrakás kezdete!

Növekedő egyház képe lebegett őseink szeme előtt; száz család is több száz férőhelyes templomot épített. Nem családok hitükben. A hívek gyülekezete egyre tovább és tovább erősödött – egészen a 20. század kedvezőtlen eseményeiig...

Míg a 19. század alkonyán egymillió evangélikusság élt hazánkban, addig a trianoni békeszerződés következtében határaink szomszédságában négy új egyház szerveződött (szlovák, erdélyi magyar, vajdasági, szlovén). A kényszerű német kitelepítés és a fájdalmas szlovák-magyar lakosságcsere következtében 1948-ban 460 ezerre csappant híveink száma. (A létszámcsökkenésben közrejátszott az 1917-ben államilag elfogadott, számunkra rendkívül

hátrányos, úgynevezett reverzális törvény is.) Napjainkban 300-400 ezer evangélikus él hazánkban. Ez a röviden felvázolt történelmi eseménysorozat teszi érthetővé a magyar evangélikusság jelenlegi helyzetét.

Újra megkérdőjelezhetjük: mit tehetünk a csökkenés megakadályozása érdekében?

Ismételten tudatosítanunk kell híveink gondolkodásában azt a biblikus szemléletet, hogy az élő egyház – növekvő egyház. Új tagok toborzása és a Szentlélek munkájának segítségül hívása a feladatunk és az imádságunk. Csak a halott egyház stagnál vagy éppen zsugorodik. Aki azonban meg sem születik, azt a Szentlélek sem tudja élő hitű kereszténnyé tenni.

Miért ne vállalhatnának az evangélikus családok az országos – 1,3-es – gyermekátlag helyett legalább két-három gyermeket? Milyen örömdetes volna, ha éppen keresztény házaspár járnának jó példával elől a gyermekáldás vállalásában! Ez egyszerre jelentene gyarapodást

és reménységet hazánknak és egyházunknak.

Ugyanakkor úgy vélem, nem kicsiségünket s ezzel jelentéktelenségünket kell hangsúlyozni, hanem küldetésünk tartalmát és szolgálatunk értéktelentő jelenségét kell felmutatni.

Híveink egyharmada vesz részt – többé-kevésbé aktívan – gyülekezeteink életében. A második egyharmadnak ismerjük a nevét és a lakcímét. A harmadik harmadnyi evangélikusságról tudjuk ugyan, hogy egyházunkban részesült a kereszttség szentségében, de kilétük és hollétük ismeretlen. Le ugyan nem mondhatunk róluk, de felkutatásuk aligha lehet eredményes. Igazán a „második egyharmad” aktivizálására kell összpontosítanunk!

Személyes felkeresésük elodázhatatlan. A velük való beszélgetésben három téma tűnik megkerülhetetlennek. Beszélünk kell egyrészt a materiális és intellektuális értékek mellett a spirituális, lelki kincsek megismerésének örömeiről, másrészt arról, hogy hit nélkül lehetetlen Istennek kedves életet élni, de a hit önmagában is felbecsülhetetlen érték. Harmadrészt el kell mondanunk nekik: közösség nélkül elsorvad a hit, de minél több emberrel tartunk fenn harmonikus kapcsolatot, annál boldogabb lehet az életünk.

Tudom, hogy a hit Isten ajándéka, e téren nincs helye erőszaknak. De eszközök lehetünk azáltal, hogy elhárítjuk a hit útjában levő akadályokat. Ahogy a vérrögöt fel kell oldani infarktus vagy embólia esetén, akként kell a hit útjában álló rögöket is megszüntetni.

Ha nem szólítjuk meg egyházunk alvó hitű tagjait, előbb-utóbb a lelki halál álmába hagyjuk őket veszni. Ez az állapot senki számára sem kívánatos, mi több, veszélyes is. Veszélyeztetni emberségünket, de Krisztusban nyert örök életünket is. Nincsen sürgősebb tennivalónk tehát, mint imádkozni értük: Urunk, ébreszd fel őket, egyházunkat a lelki halálból!

Ezért is indít egyházunk (első ízben ez év novemberében) gyülekezeti munkatárs-képző tanfolyamot, hogy gyülekezeteink aktív tagjait felkészítse híveink felkeresésére, a velük való beszélgetésre. Ha a belső kör erősödik, ha vonzó közösséggé formálódik, változatos és gazdag lelki programot kínál az adott településen, minden bizonnyal a kívülállók is elindítják a Krisztus-követés ösvényén.

A különböző egyházmegyei, kerületi és országos rendezvények résztvevőinek toborzása is esélyt ad a keresők megszólítására. A gyülekezeti kirándulásokra eljönnek érdeklődő testvéreink is. Érdemes jó kapcsolatokat keresni és programokat kínálni.

Befejezőként említem, hogy a társadalom meg nem keresztelt tagjainak, a sehova nem tartozók láthatatlan seregének a megszólítása is a növekedésre hívott egyház missziói feladatát képezi. Ha az egyház Ura elénk hozza őket, bátran készítsük fel valamennyiüket Krisztus ismeretének szépségére és örömére. Egy korábbi felmérés szerint a sorköteles fiatalok 40%-a nem részesült a kereszttség áldásában. Lehet, hogy napjainkban sem jobb a helyzet?

Merjük hinni, hogy miként az elvetett búzaszem életre kel, kicsírázik, majd szárra szökken, kalászt érlel, és végül sokszoros termést hoz, akként adhat áldást és növekedést az Úr egyházunkban, gyülekezeteinkben. Mert a növekedést Isten adja!

Felkészülni... Vigyázz... Kész... Rajt!

Avagy: testi és lelki bemelegítés

► „Van tornacipőd? Szereted a focit, de csak a képernyőn keresztül? Tedd meg az első lépést, rúgj bele a labdába! Fuss, mozogj, és meglásd: a lelked is felfrissül!” – ezek voltak az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakképző Iskolája és Kollégiumában szeptember 14–15. között megrendezett sportnap szlogenjei. Asztalitenisz, csocsó, tenisz, labdarúgás, kosárlabda, kötélhúzás – hogy csak a legnépszerűbb sportágakat említsük – mind vonzó alkalmat kínált a sportolni vágyó családoknak. Az Északi Egyházkerület hat egyházmegyéjéből közel kétszázán érkeztek a kerület első családi és sportnapjára.

„Deficitünk van a mozgásban, és deficitünk van a kapcsolataink terén. Mindkettőből le tudunk faragni ezen a hétvégén! Felelősséggel tartozunk a testünk iránt; nem lehet, hogy a szolgálatra kapott testünket elhanyagoljuk. Felelős-

vevővel zajlott az 1517 méteres „reformációfutás”, azaz „evangélikus maraton”.

Sokan voltak kíváncsiak ezután az aszódi gimnázium és a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium közötti futballmeccsre, melyet kemény

séggel tartozunk egymás iránt is, a sportnap pedig lehetőséget kínál a találkozásra” – e szavakkal köszöntötte nyitóhívatában Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Egyházmege esperese az egybegyülekezőket.

A Sport és találkozás! címmel megrendezett péntek esti vendégfórum meghívottjaként Fábrián László olimpiai bajnok öttusázó tartott személyes hangú beszámolót az életéről, a sportról, a küzdelmeiről és a kitarásról. Visszaemlékezésében kiemelte, hogy a gyermekek

csatározásban az aszódiak csapata nyert meg 4 : 3-ra.

Nagy tömeget vonzott továbbá a lelkészek és a nem lelkészek közötti összecsapás, melyet Novotny Zoltán közvetítéssel tett felelhetetlenné. Ez utóbbi mérkőzést – egy hivatásos játékevezető irányítása mellett – a nem lelkészek csapata nyerte 5 : 2-re.

A sportnap összesített eredménye szerint az Észak-Pest Megyei Egyházmege képviselői voltak a legeredményesebbek. Nevükben Mekis Ádám vette át az Északi

számára a sport olyan maradandó értéket ad, amelyek gyökeresen befolyásolják egész életüket. A sport az emberi kapcsolatainkat és a lelkünket is átgyúrja. A beszélgetést Albert Gábor öttusázó, a Gödöllői Evangélikus Egyházközség lelkésze moderálta.

A szombati nap lelki és testi bemelegítéssel kezdődött: Lőrincz Csaba aszódi lelkész áhítata után csaknem százhusz részt-

Egyházkerület vándorkupáját. A díjátadás után Simon Attila iskolalelkész úti áldással bocsátotta el a jelenlévőket.

A résztvevők az egyházkerületi sportnap színvonalas lebonyolításáért az aszódi gimnáziumnak tartoznak köszönettel, az anyagi támogatásért pedig az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Sport-szakállamtitkárságának.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTO: MÁTÉ REKA

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Metszéspontok

Holland püspök az Allah név használatáról

A keresztények Allah néven is tisztelhetnék Istent Tiny Muskens holland püspök felfogása szerint. „Mért ne mondhatnánk valamennyien együtt, hogy a jövőben Allahnak nevezzük Istent?” – tette fel a kérdést egy televíziós műsorban.

A hetvenéves püspök, aki tizenhárom éve áll a bredai egyházmegye élén, hosszú ideig szolgált Indonéziában; mint elmondta, ott a vacsoránál maguk a keresztények is Allahnak nevezzük Istent? – tette fel a kérdést egy televíziós műsorban.

szerűen Isten arab elnevezése. És Istennek mindegy, hogyan nevezzük, ennek ő fölötté áll. Mi azért találtuk ki a neveket, hogy civakodást szítsunk.”

Muskens jól ismert gyakran csípős megjegyzéseiről. Tavaly például ellenezte a burka Hollandiában vitatott betiltását. Azt mondta, hogy katolikus apácákat korábban éppen úgy „becsomagoltak”, és alig lehetett felismerni őket.

A holland püspök híve az iszlámmal folytatott dialógusnak, ugyanakkor azt is leszögezte, hogy annak során újból és újból határokból utközönek, mindenképp előtt azért, mert az iszlám államban nincs vallásszabadság.

► MTI

Ugyanabban az Istenben hiszünk?

A németországi kereszténydemokrata-keresztényszociális párt-szövetség, a CDU/CSU parlamenti frakciójának elnöke, Volker Kauder szerint a keresztények Istene nem azonos a muszlimok Allahjával.

„A keresztények »te«-ként megszólítható Istene, akivel személyes, bensőséges kapcsolatunk lehet, egészen más Isten, mint a muszlimoké. Az azonoságra vonatkozó mondatot sem a keresztények, sem a muszlimok nem fogadják el” – fejtette ki a politikus szeptember 13-án, A találkozás napjai című berlini rendezvényen, amelyen százhatvan fiatal vett részt.

Kauder Jézus Krisztus páratlanságát húzta alá: „Az Újszövetség

legmerészebb mondata Jézusnak ez a kijelentése: »...senki sem mehet az Atyához, csakis én általam.« Ez az a mondat, amely minden más vallás hívétől megkülönbözteti a keresztényeket.” Ugyanakkor arra is rámutatott: a Biblia kijelentéseit direkt módon átültetni a politikára lehetetlen és veszedelmes vállalkozás lenne. Az átültetés lehetetlenségét már az ökömenet is bizonyítja, ahol szinte képtelenség közös álláspontot találni.

A kereszténydemokraták és a keresztényszocialisták politikájukat a keresztény emberképre alapozzák, tehát nem közvetlenül az ígére, hanem a Biblia tanításainak következményeire.

► PAX News

A zsidó újév

A Gergely-naptár szerint szeptember 13-án – a gyakorlatban már 12-én este – köszöntött be a zsidó újév (ros hasaná). A zsidó naptár szerint 5768. tisri hónap elseje és másodika a zsinagógai újév, a világ és az ember teremtésének évfordulója, amikor az ember teremtett voltára és Istentől való függőségére is emlékeznek. A zsidó naptár szerint négy újév van, ezek közül a legjelentősebb a zsinagógai újév.

A ros hasaná kifejezés szó szerint azt jelenti: az év feje, ezen felül illetik még a jom truá (a kúrt-harsogás napja), a jom hadin (az ítélet napja), a jomá diarichtá (hosszú nap), jom harat olám (a világ születésnapja), a jom hákeszen (az eltakarás napja) névvel is.

A zsidó újév napja – mivel a zsidó naptár luniszoláris, azaz a Hold és a Nap szerinti naptár – mindig újhöldre esik. Ez a lelki számvetés, önvizsgálat, az ima időszaka, amikor a Talmud szerint minden élőlény elvonul Isten előtt, aki megítéli őket a következő esztendőre. Mivel a közepek még kapnak haladékokat, hogy megjavítsák magukat, a hitű zsidók e napon visszagondolnak az elmúlt évben elkövetett hibáikra és tévedéseikre, az őket ért kísértésekre. Ugyancsak az újév napján adnak hálát a Mindenhatónak, amiért egész évben át megóvta őket a balszerencsétől és a rossztól.

A zsinagógában áldást mondanak, majd megfűjják a sófárt (ez eredetileg koszar, amely az Ábrahám által feláldozni kívánt fia helyett kapott kosra emlékeztet). A hagyomány szerint a sófár hangja hallatszott a sínai kinyilatkoztatás alkalmával, ez jelzi majd a Messiás eljövését, s az 1967-es arab-izraeli háború ide-

jén is a sófár megfűjása jelezte Jeruzsálem újraegyesítését.

A ros hasanát megelőző hónap már a megtérés jegyében telik, szokás ilyenkor jókívánásokat küldeni és az év közben tett fogadalmakat feloldani. A nap előestéjén fehér ruhákba öltöznek, a zsinagógában is a fehér szín az uralkodó. A zsidó újévi asztalon datolya, gránátalma, tök, csicserborsó és póréhagyma található, mert ezek a termékeny és gyorsan fejlődő növények a kabbala szerint a szerencse jelképei. Nem hiányozhat a hal sem fejével együtt, továbbá a mézes alma, amely kellemes és vidám évet hozhat, s a máskor sós és hosszúkas kalács (barhesz) is kerek és édes.

A ros hasanát sok helyen olyasmivel töltik, amit egész évben védegetni akarnak, így éjszaka nem alszanak (nehogy elaludják a szerencsésüket), hanem imák és vallásos énekek hangzanak fel. Közép-Európában, így Magyarországon is elterjedt a ros hasaná első napjának délutánján – vagy ha az a nyugalomnapra esik, akkor a következő nap – a Táslich szertartás. A kenyérmorzsát összegyűjtik és beleszórják egy folyóba – így szimbolikusán vízbe vetik a bűneiket, ezáltal tisztán kezdhetik meg az új esztendőt.

Tíz nappal a ros hasaná után tartják a legnagyobb zsidó ünnepet, a jom kippurt. Ezt az időszakot tíz bűnbánó napnak nevezik, amikor mindennap különleges bűnbánó imákat kell mondani; az erre eső szombat a megtérés szombatja. A jom kippur a nagy megbocsátás napja, amikor Isten feljegyzi az élet könyvébe azoknak a zsidóknak a nevét, akik az új esztendőben is élhetnek.

► MTI/Vladár Tamás

A ramadán

Szeptember 13-án – a gyakorlatban 12-én napszálltakor – kezdődött, és október 12-ig tart a muszlimok böjti hónapja, a ramadán. A mohamedán év tizenkét holdhónapból áll, amelyek 29, illetve 30 naposak; a ramadán ezek közül a kilencedik, amely a Gergely-naptár szerint minden évben tizenegy nappal korábban kezdődik.

Az iszlám öt oszlopa a hitvallás, az ima, a böjt, a zarándoklat és az alamizna a szegények számára. A testet és lelket erősítő harmincnapos böjt a ramadán hónapra esik, mert a hagyomány szerint 610-ben e hónap 27. napján adta Allah a Koránt az égből Mohamed prófétának, aki a Hira heggyére vonult vissza elmélkedni és böjtölni. Az iszlám hit szerint ramadán idején a pokol kapui zárva, a démonok leláncolva vannak, így e hónap a sanyarú nélkülözések ellenére a béke és a szellemi megtisztulás időszaka.

A hívőknek ilyenkor napkeltétől napnyugtáig tartózkodniuk kell az evéstől, ivástól, dohányzástól, fürdéstől, a zenehallgatástól, a házaselettől és a test egyéb örömeitől, kerülniük kell a dühöt, az erőszakot, az irigységet, a vágyat, a pletykát – egy szóval jobban kell figyelniük egymásra. (Felmértést csak a tizennégy éven aluli gyermekek, az utazók, a terhes és szoptató anyák, a csatában harcolók és a betegek kapnak.)

Mivel a böjt a nap járásától függ, kevésbé szerencsés országokban akár hajnali három órától este kilencig is érvényesek lehetnek a tilalmak. A böjti előírások azonban hagynak kibúvókat, például az önéhezetés szegény emberek étkeztetésével megváltható.

A böjt elsődleges célja, hogy a muszlimok az elmékedésnek, az imának szenteljék magukat, alávessék magukat Allah akaratának, s növekedjék türelmük, akaraterejük, amellyel legyőzik a testi vágyakat. A mindenkire – rangra, anyagi helyzetre való tekintet nélkül – érvényes szabály

egyben a vallási közösség tagjainak egyenlőségét is hivatott kiemelni. A ramadán azonban nemcsak az ájtatosság és az önmegtartóztatás ideje, hanem a hit nevében folytatott harcé is. Ramadán hónapban zajlott le ugyanis az iszlám arabiai térhódításának két döntő csatája – a badri csata (Mohamed próféta első katonai győzelme 624-ben) és Mekka meghódítása.

A böjt kezdetét hagyományosan úgy határozzák meg, hogy az előző, sabán hónap végén nagy hitű, megbízható embereket küldenek ki, akik hiteles tanúk előtt igazolják, hogy a Holdat látni lehet. (Ugyanezt az eljárást követik a hónap végén is.) Egy-egy felhős éjszaka vagy éles szemű muszlim is így akár napokkal is megfigyelheti a Holdat vagy megrövidítheti a böjtöt.

Ramadán idején mindenki igyekszik napkelte előtt felkelni és enni – ezt hívják szuhurnak. Az élet az éjszakai órákban élénkül meg: a nap leszálltakor kezdetét veszi az iftár, a lakoma, a szent helyeket kilátogatják, a boltok kinyitnak. A hónap 26. és 27. napja közötti éjszákra esik a sors vagy elrendelés éjszaka, a Lailat al-Qadr, amelyen a próféta először kapta meg Gábriel arkangyalon keresztül a kinyilatkoztatást. Ez a muszlimok számára az év legnagyszerűbb éjszaka, amelyet az imádkozásnak kell szentelniük.

A böjt befejeződések háromnapos nagy ünnepek csapnak: ezzel, vagyis a kis bajrámmal tér vissza az élet a rendes kerékvágásba. Az emberek megajándékozzák egymást, sok helyen foglyokat engednek szabadon.

A meleg égöv alatt élőket megterheli a normalistól eltérő életvitel, ráadásul a hosszas böjtölés és hátrélen és mohón elfogyasztott étel és ital tovább gyengíti az amúgy is leromlott szervezetet. Nem csoda hát, a ramadán alatt az iszlám országokban gyakorlatilag megáll az élet, ezért az előrelátóbbak elhalasztják ügyeik intézését.

► MTI/Vladár Tamás

Felelősséget vállalni

„Bátraknak kell lenniünk!”

► Kovács Levente presbiterrel, közigazdász-bankárral, a KDB Bank Zrt. alelnökével, magyar vezetőjével beszélgettünk a bizalomról, a tanulásról, a kemény munkáról és a felelősség bátor felvállalásáról.

– Az egykori teológushallgató mára elismert bankár lett. Alighanem egyedülálló pályafutás ez a hazai pénzintézetek szektorban. Hogyan befolyásolja keresztény elköteleződése ebben a munkában?

– Valóban erős, köztük családi kötelékek fűznek az egyházhoz. Lelkészcsaládban nőttem fel, majd egyházi gimnáziumba jártam, így a keresztény értékek meghatározó szerepet töltenek be a munkám során is. Minden bankvezetőnek el kell tudnia számolni a tulajdonosok felé, de nekem mint keresztény bankvezetőnek extra felelősségem van az ügyfelek és a nemzet irányába is. Önmom kell őket a túlzott eladósodástól, segítenem kell saját üzleti terveik kialakítását, és figyelmem kell a végrehajtás menetét. Ez igen nehéz szerep, hiszen az igenek mellett gyakran nemet is kell mondanom. Ezáltal és emellett a rám bízott feladat lehetővé teszi azt, hogy a nemzet felemelkedését szinte minden területen segítsem. Ennek érdekében bankunk – az anyaintézet, azaz a Koreai Fejlesztési Bank tapasztalatait is felhasználva – különös figyelmet fordít például a kis- és középvállalkozások támogatására. Ez alapvető nemzeti érdek.

Egyébként meggyőződésem: ahogy a lelkes és a gyülekezeti tag kapcsolata, úgy a bankár és az ügyfél viszonya is a bizalomra épül. Azt gondolom tehát, hogy az emberek valójában nem bankot, hanem bankárt választanak.

– Ezek szerint a bankválasztás elsősorban bizalmi kérdés. De hol maradnak az egyéb tényezők?

– Bizalom nélkül nem lehet egy betétes ügyfélnek bankot választania, s bizalom nélkül a bank sem tud az ügyfélnek hitelt adni. A bizalom nem az árányokban testesül meg. Vannak olyan közösségek, amelyek alapvetően a maguk közül valóknak bíznak meg, csak hozzájuk mennek üzletelni, egymásnak segítenek jó álláshoz jutni, és ha valaki felkerül, akkor azt alulról mindenki támasztja. Ez egyfajta tudatos választás, mely ránk, magyar keresztény emberekre sajnos nem jellemző. Mi mindenkit hagyunk önérből érvényesülni, így közülünk csak nagyon kevesen kaphatnak nagy felelősséggel járó megbízatást, miközben az ország felemeléséhez vezetői szinten is több elhivatott munkásra lenne szükség.

– A munkája mellett tanít is. Miért fontos az Ön számára az ifjúság támogatása, a velük való foglalkozás?

– Számomra a tanítás a fiatal generációért való felelősség betöltése, így igen nagy örömmel és lelkesedéssel végzem ezt a munkát. Gyakorlatilag minden szabadságomat arra áldozom, hogy a kalocsai főiskolán a tanszékeket vezessem, illetve most szeptembertől Miskolcon egyetemi docensként indíthassam jó pályára a fiatal közigazdász-hallgatókat.

– Egy korábbi interjúban úgy fogalmazott, hogy bátraknak kell lenniünk. Az üzleti életre gondolt, pénzintézetük magyarországi terveire. Mégis úgy értem, általánosságban is igaz lehet ez a megállapítás. Hogyan fordítaná le ezt a fiatalok számára?

– Teológusként kezdtem, de végül matematika-fizika szakon szereztem diplomát. Közigazdászgi végzettségemet a Budapesti Közigazdásügyi Tudományi Egyetemen szereztem, Miskolcon doktoráltam, emellett számos külföldi ösztöndíjon és to-

vábbképzésen vettem részt. Banki pályafutásomat pénztárosként kezdtem egy vidéki bankfiókban, s három év kemény munkával már vezető állásba küzdöttem magam. Tanulni kell, aztán kitartással, elszántsággal és szorgalommal bizonyítani, majd felvállalni a ránk bízott felelősséget.

– Az újság olvasóinak minden bizomány hasznos lehet, ha segít eligazodni a pénzügyek világában, a banki ajánlatok tengerében. Mit javasol?

– Mindenekelőtt válasszunk a bankok/bankárok között tudatosan, ne sodródjunk a tömeggel. A választásunkkal az elkötelezettségünket, érdekünket is kifejezhetjük. Most talán a leggyakrab-

ban igénybe vett banki szolgáltatásról, a betétel-helyezésről érdemes szólnom. Először is fontos, hogy csak és kizárólag biztonságos intézményre bízzuk pénzünkét. A befektetési forma kiválasztásánál több különböző kockázati lehetőségből válasszhatunk, a legbiztonságosabb a szokásos, néhány hónapos/éves bankbetét. A kamatszempontú választásnál óvatosan, minden szempont figyelembevételével kell eljárni, hiszen az összetett, illetve egyéb kötelezettséggel járó konstrukciók esetén tudni kell, hogy a bankárok biztosan jól számolnak-e. A banki hozamok területén pedig a csodák nem jellemzőek.

Nekem, mint a Koreai Fejlesztési Bank magyar bankja magyar vezetőjének, azt gondolom, kötelességem – és ennek felelősen, igen nagy örömmel tesz-eleget – a saját bankomat bemutatni.

A KDB Bank Zrt. tulajdonosa a szülői KDB Bankon át a dél-koreai állam, a világ egyik legdinamikusabban növekvő, meghatározó részben keresztény országa. A tulajdonos bankot a nemzetközi minősítők AAA, illetve A+ kategóriába sorolják, mely a banki szektorban kiemelkedő. Nálunk minden termék tisztán átlátható, és például a forint-, euró- és svájtcifrankebetétekre páratlanul magas kamatot fizetünk.

Minden egyházközség, egyházi alapítvány és intézmény, valamint ezek dolgozói és vezetői számára rájuk szabott számlavezetési csomagot alakítottunk ki, melynek kondíciói egyedülállóak.

(X)

A KDB Bank Zrt. szolgáltatásairól olvasóink a www.kdb.hu honlapon és a 40/532-532-es, helyi tarifával hívható telefonszámon tájékozódhatnak.

„Zarándok én a föld színén...”

► Lapunk szeptember 2-i számában részletesen beszámoltunk a második svéd-magyar lelkeszkonferenciáról. A találkozó egyik nagy spirituális élménye volt a vadstenai zarándokközpont szolgálatának megismerése; az alábbiakban a központ tájékoztató füzetéből közlünk néhány részletet.

Mi a zarándoklat?

Jézus barátai már az egyház fennállásának legegyszerűbb is elgályogoltak szent helyekre, noha a keresztény hit Isten egész teremtségét szentnek tekintik: nincs olyan hely a teremtett világban, amelyet Isten jelenléte be ne töltene, és nem történhet olyasmiről, ami Isten figyelmét elkerülné. Ez azonban nem akadályozta meg az első keresztényeket abban, hogy elzarándokoljanak a mártírok sírjaihoz, hogy ott részesüljenek

Az első keresztényeket úgy is hívták: „az úton lévők közössége”. Ők a mennyországba vezető úton haladtak, az élet útján. Jézus barátai az egyház egész történelme során zarándokoltak, és úgy tekintettek a zarándoklatra, mint ami illeszkedik a keresztény hitet: keresztülmenni a halálon az életre. A zarándoklat egyéttette őket Jézussal, és így vele együtt mentek tovább.

A kezdeti időkben fontos volt elzarándokolni a Szentföldre, majd ezek a zarándoklatok fokozatosan háttérbe szorultak, a 16. században a reformátorok pedig betiltották őket. A '90-es években egyre több motiváció készített az embereket arra, hogy zarándokútra induljanak.

Ki a zarándok?

A keresztény tradícióban minden keresztényt zarándoknak hívnak; számukra az egész élet a mennyország öröme felé tartó útnak számít. A zarándok-

A zarándokot a következő tulajdonságok jellemzik:

A keresztiségből indul, ami az élet kezdetét szimbolizálja.

A zarándok gyalogol, miközben rendszeresen imádkozik.

Csendben gyalogol, de párbeszédet is folytat vándortársaival.

Az, ahogyan a zarándok rója az útját, az egyszerűséget példázza.

A zarándoklat tiltakozás a világ javainak tisztességtelen elosztása ellen.

A zarándok mindig egy meghatározott cél – gyakran egy templom – felé halad; úti célját elérve leteszi a botját, szimbolizálva a halált, amely a feltámadáson keresztül továbbvezet az új élet felé.

A zarándok hét kulcsszava

Stresszel teli világunkban fontos a lassúság. Belső és külső zarándokutunkon a cipőnk Krisztus követésének a szimbóluma.

A zarándok birtokában van a szabadságnak a folyton időhiányban szenvedő világban. A vándorbot a vezetőnek, aki mutatja az utat, a szimbóluma.

A zarándok egyszerűsége törekszik egy olyan korban, amelyben a fogyasztásnak és a materializmusnak van presztízse. A sátor a szerény szükségleteket szimbolizálja.

A csend nehezen elérhető érték a zajosan nyüzsgő társadalomban. A köpeny, amely körülkeríti a zarándokot, a csend szimbóluma.

Könnyszívűség: hagyjuk gondjainkat Istenre. A kalap a könnyűszívű élet szimbóluma.

A zarándok megosztja vándortársaival mind a testi, mind a lelki táplálékot. A batyú a zarándok egész élelkamrájának a szimbóluma.

A spiritualitás. A kereszt a zarándok identitásának jele. Annak az igénynek a szimbóluma, hogy igyekszik elmélyíteni kapcsolatát önmagával, zarándoktársaival és Istennel.

► Fordította: PETRI GÁBOR

FOTO: BENKÓCZY PÉTER

nek a közösségben. A zarándokok éppen ott, egy-egy üldözött, megvetett, erőszak áldozatát esett keresztény férfi vagy nő sírja mellett akartak összegyűlni, hogy osztozzanak a feltámadás hitében, és a dicsőítő énekek által megmutassák Isten jelenlétét.

mozgalmakban az igazi zarándoklat az új élet elnyerését jelentette. Miközben valaki egy bizonyos időszakban elzarándokol egyik helyről a másikra, és imádkozik, egyszerre vesz részt belső utazáson, ugyanakkor a külső világban is halad előre.

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus Jézus megtörte a halál erejét, és az evangélium által világhosszra hozta az elmúlhatatlan életet. (2Tim 1,10)

Szentháromság ünnepe után a 16. héten az Útmutató reggeli és heti igéi az örök élet örömhírét és forrását, Jézust

hirdetik. Életünk el van rejtve Krisztusban! „Ahogyan az Atya feltámasztja és megeleveníti a halottakat, úgy a Fiú is megeleveníti azokat, akiket akar.” (Jn 5,21; Lk) Ezt bizonyítja Lázár feltámasztása is. Jézus önkijelentése – „Én vagyok a feltámadás és az élet...” – és a benne hívők örök sorsáról való kettős tanítása ma nekünk szól: „... aki hisz énbenem, ha meghal is, él (...először feltámadnak a Krisztusban elhunytak...); és aki él, és hisz énbenem, az nem hal meg soha (...azután mi, akik élünk, és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.). Hiszed-e ezt?” (Jn 11,25–26; zárójelben: 1Thessz 4,16–17) Márta felelete segítség lehet személyes válaszuk megfogalmazásához. „Ne szégyellj hát a mi Urunkról szóló biznyságtételt...” Mert Isten „szabadított meg minket, és ő hívott el (...) saját végzése és kegyelme szerint, amelyet még az idők kezdete előtt Krisztus Jézusban adott nekünk” (2Tim 1,8,9). Íme a páli megigazulástán lényege: a szuverén Úr döntése a mi elmúlhatatlan életünk! Ezért a Krisztusban hívők szent életének nincs vége, mert „az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm 6,23). De ki az örök élet? Jézus Krisztus „az igaz Isten és az örök élet” (1Jn 5,20)! Óérette Pál a vértanúságot is vállalja: „Hiszen én nemcsak megkötöttem, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért.” (ApCsel 21,13) Urunk halottfeltámasztásai a mi hitünket erősítik: „Ne félj, csak higgy!” Jairus tizenkét éves leányát kézen fogta, s így szólt: „Leányka, neked mondom, ébredj fel!” (Mk 5,36,41) Luther írja: „Krisztus feltámadása magába foglalja a mi feltámadásunkat is. Isten, aki a Krisztust felébresztette (!) halottaiból, megeleveníti majd a mi halandó testünket is.” – „És nekem, minden Krisztusban hívővel együtt, örök életet ad. Ez így igaz!” (Kis káté) El tudjuk-e mondani örömmel, a saját hitvallásunkként Pál fogságból írt vallomását? „Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!” (Fil 1,21) Jézus nevére előbb-utóbb minden térd meghajol. A názáreti Jézus elfogói visszatántorodtak, és a földre estek, „amikor azt mondta nekik: »Én vagyok«” (Jn 18,6). Névünnepe Mihály arkangyal viaskodásának a következményére utal Jézus Urunk: „Láttam a Sátánt villámként leesni az égből.” (Lk 10,18) A mennyben „Mihály és angyalai harcra keltek a sárkánnyal”, de nem tudott felülkerekedni, és levetett a földre (lásd: Jel 12,7–9). Az igazi öröm forrása az örök élet, ezért „annak örüljétek, hogy nevetek fel van írva a mennyben” (Lk 10,20)! A mennyben, ahol a „Választottakkal boldogan / S az angyalokkal nagy vígan / Éneklek ottan éneket, / S örökre látom színedet”, én Uram és én Istenem! Ámen. (EÉ 503,7)

■ GARAI ANDRÁS

Országos evangélikus – második hívás

2007. október 6., szombat, 10-től 16 óráig, Budapest-Deák tér
Jézus mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6)

Igazság?!

Valóságot kifordító, eltorzító látszatvilág, amelyet építgetünk magunknak. Nem játékként, mint a vidámpark tükörtermében gyermekként tapasztaltak. Marad-e hely az igazságnak, amely a dolgok igazi lényegét, valóságát mutatja? Tömb- és egyéni igazságrengetegek takarják el az egy igazságot. Csak cinkus, mindenből és mindenből kiábrándult kérdésként időszerű Pilátus kérdése: „Mi az igazság?”, vagy fellelhető még az az őszinte, létünkbeli fakadó kíváncsiság, amely a tartóoszlopokat, az alapot, a célt, létünk értelmét kutatja? Bennünk van-e még a „Honnan, hová, kivel?” alapkérdése, melyre megnyugtató igaz választ kell találni?

Igazság – bennünk levő, kibányászható tudás, ismeret vagy pedig kívülről jövő megvilágosodás eredménye? Netán valóban egy személy lenne az igazság?

Mi vagy ki, és hol van az igazság?...

SMIDÉLIUSZ ZOLTÁN

Együtt elmélkedni és elcsendesedni

► A belső ima és elcsendesedés fontosságára a rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezet lelkésze, Börönte Márta akkor döbbsen rá igazán, amikor 1994-ben kijutott Taizébe. Az általa pártorolt egyházközség felügyelője, Pongor-Juhász Attila pedig idén húsvétkor utazott el ide, és őt is megérintette a hely szellemisége. Széleskörű élményeik nyomán született meg kettejük közös elhatározása: olyan összejöveteleket tartanak, ahol a résztvevők az ének és az ima által együtt kerülhetnek közelebb Istenhez. Az együttlétekre szeptember 11-től kezdve minden hónap második keddjén kerül sor.

Az első alkalmat Gáncs Péter nyitotta meg; rövid elmélkedés előtt a Kőlcsey Ferenc Általános Iskola Kék Madár kórusa szolgált dr. Bocskáiné Balogh Gabriella vezetésével.

A Déli Egyházkerület püspöke az Útmutató heti igéje, Zsolt 103,2 alapján azt hangsúlyozta, hogy minden indulásnál fontos az intonáció, az alaphang. „Azért jöttünk ide, hogy elcsendesedjünk, és megnyíljunk Isten előtt, hogy ő meg tudjon szólítani minket. A Roger testvér alapította mozgalom – ahol egyenlő hangsúlyt helyeznek mind a

spiritualitásra, mind pedig a rituáléra – nemcsak ökumenikus, hanem a nemzeteket és a generációkat is összekapcsolja, és mindezt úgy teszi, hogy a középpontba Jézust és keresztjét állítja” – emelte ki.

A Taizé-alkalomra és énekegyüttlétre szóló meghívást nemcsak evangélikusoknak címezték, így az igehirdetés utáni közös éneklésben és imában valódi egységben lehetnek – és lehetnek a jövőben is – együtt Isten előtt a különböző felekezetekhez tartozó gyülekezet tagjai.

■ GAZSU

Kedves Gyerekek!

► Két hete indult hétrészes sorozatunkban ismét Albert és Pongrác lovaggal kelhettek útra, ahogyan tavaly is tették. Ezúttal a Tudás erdejében található várhoz kellett menniük, azonban most a várat megszálló hétfejű sárkányt kell legyőzniük. A két nemes lovag minden alkalommal úgy próbálja meg teljesíteni ezt a feladatot, hogy egy-egy, valamiképpen a Bibliához kapcsolódó feladványt ad a sárkánynak. Ezeket a rejtvényeket ti is megoldhatjátok, a helyes megfejtéseket pedig – akár a hetedik rész végén összegyűjtve – küldjétek el a szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A végén jutalmul a sorozathoz kapcsolódó játékot kaphattok.

2.

A most már csupán hatfejű sárkánynak nem kellett sok idő, hogy rájöjjön: megérkeztek kihívói, akik meg akarják tőle szabadítani a várat. Ezért a várfokról nagy hangon lekiáltott nekik:

– Halló, halló! Akárki is van odalent, legyen bátor, és álljon elő, hogy azonnal miszlikbe apríthassam!

A két nemes lovag sok mindent megélt már, így a sárkány nagy hangja nem rémítette meg őket. Bátran előálltak.

– Szakáll király nemes vitézei vagyunk: Albert és Pongrác lovag. Azért jöttünk, hogy megküzdjünk veled! Azt gondoltuk, úgy tisztességes, ha fejeiddel külön-külön vívunk meg.

– Rendben, legyen hát úgy! De nincs sok esélyetek... – nevetett a sárkány.

– Hallod-e, te második fej! – kiáltotta Pongrác. – Itt van ez a rejtvény. Oldd meg! Ha nem leszel kész vele estig, nem menekülsz!

A Szakáll királytól kapott lista alapján

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

tudták a lovakok, hogy ez a fej nagyon szeret enni. Ezért a Bibliából kigyűjtöttek néhány személynevet és olyan ételeket, amelyeket ezeknek a neveknek a viselői ettek. Ezeket kellett a sárkányfejnek összepárosítania.

Már lebukott a nap a látóhatáron, amikor a vitézek visszamentek a sárkányhoz. A második fej annyira gondolkodott a feladott rejtvényen, hogy enni is elfelejtett, és estére éhen halt. Így a lovakok őt is legyőzték.

Oldjátok meg ti is a feladatot, csak közben el ne felejtetek enni!

A – Ruth

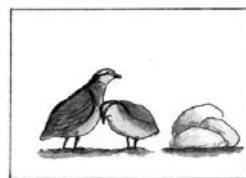
1 – Sáska, erdei méz

B – Sámson

2 – Lepény

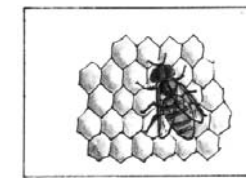
3 – Fűrjek, manna

E – Illés és a sareptai öregasszony

C – Keresztelő János

4 – Méz

D – A pusztaságban vándorló nép

5 – Pörkölt gabona

RAIZ: JENES KATALIN

HIRDETÉS

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium újraindításának 15. évfordulója alkalmából október 4-én, csütörtökön délután három órakor ünnepi istentisztelet tartunk a Deák téri evangélikus templomban. Erre az alkalomra szeretettel várjuk a volt leánygimnázium egykori diákjait és a kedves érdeklődőket.

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium október 5-én, pénteken délután öt órakor szeretettel várja 1996 után érettségizett volt diákjait az iskola újraindításának tizenötödik évfordulóját ünneplő istentiszteletre a Deák téri evangélikus templomban, valamint az azt követő rendezvényre az iskola épületébe, ahol találkozhatnak volt diákjaikkal, tanáraikkal, és bepillanthatnak alma materük jelenlegi életébe. A részletes program megtekinthető az iskola honlapján: <http://www.deg.sulinet.hu/>.

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel meghívja dr. Kustár Zoltán egyetemi docens (Debreceni Református Hittudományi Egyetem) nyilvános habilitációs előadására az egyetem épületének (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10-es számú tantermébe. Szeptember 25-én, kedden 15.45-kor „Ein Gottesvolk – oder mehrere Völker Gottes? Ein Konzept aus der »Peripherie« der biblischen Eschatologie (Jes 19,18–25)” címmel német nyelvű nyilvános előadás, majd 16.45-kor „Az Úr szenvedő szolgálójáról szóló negyedik ének (Ézs 52,13–53,12) – az újabb kutatások fényében” címmel magyar nyelvű nyilvános előadás. Az EHE DHT nevében: Dr. Reuss András elnök

HIRDETÉS

„... így szól az Úr, a te teremtőd (...): Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1)

Az Evangélikus Alkohol- és Szendélybeteg-mentő Misszió gyógyító csendes-hetet tart a szarvas-óteplomi evangélikus gyülekezet Középfalmi Missziójában október 8-tól 13-ig.

Szeretettel hívjuk lelki gyógyulást, megerősödést kereső, alkohol- és szendélybetegségben, valamint depresszióban érintett testvéreinket. Lelkész testvéreinket kérjük, biztassák és segítsék a rászorulókat, hogy az alkalmon részt vehessenek, szükség esetén családtaggal együtt. A részvételi díj 7500 Ft személyenként. A rászorulókat lehetőség szerint támogatjuk. Mindenki hozzon magával tisztálkodási szereket, Bibliát, jegyzetfüzetet.

Érdeklődni és jelentkezni október 4-ig lehet dr. Sárkány Angyal orvosnál (tel.: 20/824-6669) vagy Selmezi Lajos nyugalmazott lelkésznel (tel.: 34/383-819, 20/824-3011). Az étkezés megfelelő biztosítása végett arra kérjük az érdeklődőket, hogy tartsák be a jelentkezési határidőt!

Szeretettel kérjük azokat a testvéreket, akik ezért az országos missziós szolgálatért felelősséget éreznek, hogy adományukat az Országos Egyházi Iroda számájára fizessék be a 1107024-20347257-es bankszámlaszámon „Adomány az alkoholbeteg-mentő misszióra” megjelöléssel.

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

A Vadosfai Evangélikus Egyházközség meghirdeti megüresedett lelkészi állását. A gyülekezet a lelkészválasztást előkészítő folyamatban a pályázati meghirdetés szakaszába lépett. Az egyházközség várja azon lelkészek jelentkezését, akik szívesen szolgálnának az ősi artikuláris helyen, Vadosfán és a hozzá tartozó filiákban.

Pályázatukat egy példányban kérjük benyújtani a Soproni Egyházmegye Esperesi Hivatalába (9400 Sopron, Bünker köz 2.), ahol a lelkészi állásról, az elvégzendő szolgálatokról, a díjlevelekről és az esetleges bemutatkozó alkalomról is részletes információkat kaphatnak *Gabnai Sándor* esperestől (20/824-6902; gabmas@freemail.hu).

Kérjük, hogy pályázatukhoz csatolják kézzel írt önéletrajzukat, a gyülekezeti szolgálatról való elképzeléseiket és terveiket, valamint hogy a teljes pályázati anyagot postai úton küldjék el 2007. szeptember 30-ig az esperesi hivatal címére.

Az állás november 1-jével tölthető be.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényi előírásoknak megfelelően a gyülekezeti közgyűlés dönt.

Várja jelentkezését a Vadosfai Evangélikus Egyházközség és a Soproni Egyházmegye.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. szeptember 23. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 16. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Ef 3,13–21; Lk 7,11–17. Alapige: JSir 3,22–26,31–32. Énekek: 355., 322.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Veperdi Zoltán; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. (zenés áhitat) Veperdi Zoltán; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Balicza Iván; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstüek M. u. 36–38. de. 10. dr. Szabó Lajos; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. Cselovszky Ferenc; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv., tanévnyitó) Aradi György, Szántó Enikő; VIII., Üllői út 24. de. fél II. Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Kertész Géza; VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat) de. 9. Benkőczy Péter; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél II. Benkőczy Péter; Kerepesi út 69. de. 8. Győri Veronika; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. Blázy Árpádné; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) Blázy Árpádné; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Kendeh György; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Győri Veronika; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. Győri Veronika; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. Bátorvölgy Gábor; du. 6. (Új találkozás) Szabó B. András; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Győri Gábor; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél II. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákosszegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Kósa László; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél II. Kósa László; Rákosszabab, XVII., Péceli út 146. de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; Rákossliget, XVII., Gőzön Gy. u. de. 11. ifj. Zászkaliczky Pál; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél II. Zólyomi Mátyás; Budafoék, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Pilisvörösvár (református templom) du. 2.; Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás de. 11. dr. Zsigmondy Árpád.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

A teremtő Isten tisztelete

► A Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend, valamint a Missziói és Környezetügyi Központ több mint tíz éve végzi szolgálatát. Az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat (European Christian Environmental Network, ECEN) a 2. európai ökumenikus nagygyűlés után hamarosan programjába vette, hogy önálló teremtési liturgiai ünnepkört hozzon létre. Céljainak és jogi helyzetének megfelelően javaslatot küldött valamennyi taggyűléshez ezen új ünnepkör bevezetése érdekében.

Magyarországon evangélikus részről a Budavári Evangélikus Egyházközség tette először lehetővé 2006-ban a teremtési ünnepi istentisztelet megtartását, majd a budahegyvidéki gyülekezet nyitotta meg templomának kapuit a kezdeményezés előtt.

A nagyszabedű ökumenikus nagygyűlés a maga részéről önálló kiadvánnyal segíti a témakörben munkálkodni kívánók tevékenységét; címe: *Liturgiai keretek megteremtése a környezet védelmének és Istennek mint teremtőnek a tiszteletére, dicsőítésére és magasztalására.*

Való igaz, hogy az új ünnepkörhöz kapcsolódóan sok minden – így a megszokott szavak egy része is – megválto-

zott; a gyalázatos és tömeges környezet-szennyezésről is mint súlyos bűnről tesszünk gyónási vallomást. Ha talán – első olvasásra – szokatlan ezen új megközelítés, témafeldolgozás, akkor vennünk kell a fáradságot, hogy a témakörre vonatkozó kiadványok (Budapest, 1966 és Brüsszel, 2007) megfelelő szövegeit is megismerjük.

A teremtési ünnepkört istentisztelet liturgiájában szeptember 16-án a budahegyvidéki templomban az eredeti programnak megfelelően az egybegyűltek a következő gyónó imádság alapján kértek feloldozást:

„Bocsásd meg, Urunk, hogy az élet forrásának megtalálása ellenére is gono-

szal bántunk magunkkal. Képtelenek voltunk észrevenni, amikor valós korláttal találtuk szembe magunkat, és nem jutott időnk hálát adni mindazért, amit az előttünk járt nemzedékeken keresztül adtál nekünk. Bocsásd meg azt is, amikor beszűkültek gondolataink, és nem álltunk elegendően azok mellé, akik a világ fenntarthatóságáért vállaltak felelősséget. Bocsásd meg, hogy mértéktelenül túlfogyasztottunk az anyagi világból és az időnkéből, majd könnyedén szemeteltünk a közelünkben lévő földekre és a kozmikus térségbe is.

Ezért én is vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened, környezetem és embertársaim ellen gondolatlanul, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, és sok rosszat elkövettem. Szent Fiaidért, az Úr Jézus Krisztusért kérek, bocsásd meg bűnömöt.”

A hitvallásban pedig a jelenlévők tanúságot tettek arról, hogy a világ Jézus Krisztus által lett, és mi munkatársai vagyunk a fenntartásában.

■ SZÉCHEY BÉLA JÓZSEF lelkész, a Missziói és Környezetügyi Központ elnöke

Melanchthon veje és a csillagok

Caspar Peucer emlékezete

► Négy százöt évvel ezelőtt halt meg Caspar Peucer, a kiváló német humanista, lutheránus teológus, orvos, matematikus és csillagász. Írásunkban életútját, kiemelten pedig csillagászati munkásságát, valamint ennek érdekes magyar tudománytörténeti vonatkozását vázoljuk. A cikk megírásához nyújtott segítséget a szerző ezúton is köszöni Farkas Gábor Farkasnak, az ELTE Egyetemi Könyvtár régi nyomtatványok osztálya vezetőjének.

Caspar Peucer 1525. január 6-án helyi polgárok, Gregor Peucer és Ottilie Simon gyermekeként a szászországi Bautzenben született – abban a német városban, mely néhány évtizeddel korábban, 1469 és 1490 között Mátyás királyunknak hódolt. Tanulmányait a városi iskolában, majd a Goldberger latin iskolában kezdte.

A tehetséges szász ifjú 1540-től a híres-neves wittenbergi egyetemen matematikát, csillagászatot és orvoslást tanult, valamint teológiai képzettséget szerzett. Magisztrátusi fokozatát 1545-ben szerezte. 1553-ban a matematika, 1554-ben a bölcsélet, 1560-ban pedig az orvostudományok professzora lett, valamint ettől az esztendőől az oktatási intézmény rektori feladatait is ellátta. 1566-ban Miksa császártól – és magyar királytól – nemesi címet kapott. 1570-től August szász választófejedelem udvari orvosaként, valamint az egyetem tanácsadójaként és latin iskolai szuperintendánsként tevékenykedett. Utazásai és kapcsolatai révén humanista nézetei Európa-szerte ismertté váltak.

Egyetemi éve alatt Luther Márton legközelebbi munkatársa és barátja, Melanchthon Filópf reformátor és humanista házában nyert szállást. 1550-ben feleségül vette Melanchthon legifjabb lányát, Magdalenát; házasságuk gyümölcseként tíz gyermek született. Peucer sokat tett Melanchthon munkásságának megismertetéséért: kiadta leveleit, beszédeit, nevéhez fűződik a filippisták álláspontjait tartalmazó, 1560-as *Corpus Doctrinae Philippicum*, illetve apósa népszerű egyetemes világtörténete, a *Chronicon Carionis* 1581-es folytatása. Ennek okán személye a korszak hitvitáinak szempontjából is jelentős.

Melanchthonhoz hasonlóan – aki a lutheri és kálvini tanok közelítésén munkálkodva az ökumenikus szemlélet egyik előfutára volt – az ortodox szászországi lutheránusok Peucer is titkos kálvinizmussal gyanúsították. Egyetlen vádpont alapján, filippista nézeteiért 1574-ban letartóztatták. 1576-ban családjának tagjait is Rochlitz várába zártatták. Peucer fogva tartását ugyanebben az esztendőben megszigorították, és további tíz esztendőn át magánzárkában raboskodott Lipcse városában.

A fogságból 1586-ban szabadult. Az Anhalti Hercegség székhelyén, Dessau-

ban városi tanácsnokként, a herceg tanácsadójaként és az ifjú trónörökös nevelőjeként tevékenykedett, illetve orvosként dolgozott. Matematikai, csillagászati, orvostudományi, történelmi, teológiai

giai, vallás- és egyháztörténeti vonatkozású műveket jegyzett, de megjelent önéletrajzi írása, valamint verseket is írt. Először feleségének 1576-ban bekövetkezett halála után 1587-ben Bautzen polgármesterének özvegyével, Christina Schilddel kötött házasságot. A lutheránus hit németországi apostola 1602. szeptember 25-én Dessauban hunyt el; a városi templomban helyezték örök nyugalomra.

„A csillagászat Isten jobb megértését szolgálja, s a hit ösztönzőleg hat a minél pontosabb megfigyelésekre” – vélte Peucer. Mint az *Elementa doctrinae de circulis coelestibus et primo motu* című, 1569-ben Wittenbergben kiadott művéből egyértelműen kitűnik, világosan elkülönítette az asztronómia tudományát és az asztrológiát, és vizsgálata pontosan beleilleszhető Melanchthon keresztény csillaghitének rendszerébe.

Peucer asztronómiai tevékenységével Farkas Gábor Farkas, az ELTE Egyetemi Könyvtár régi nyomtatványok osztályának a vezetője foglalkozott több tanulmányban, igen nagy alaposítással. Megtudhatjuk belőlük, hogy Peucer 1551-ben megjelent csillagászati kézikönyvét a következő negyven esztendőben hat-szor adták ki. Ebben – Melanchthonhoz és Lutherhez hasonlóan – hipotézisnek tekintve elutasította Kopernikusz heliocentrikus világképét. Ettől függetlenül a lengyel tudóst az ókorban élt görög Ptolemaiosz óta a legnagyobb csillagásznak tekintette; Peucer műve az első olyan

munka, amelyik egyáltalán tanulmányozásra méltónak tartotta a kopernikuszi elméletet.

1571-ben Wittenbergben megjelent, iskolai oktatásra szánt művének (*Hypoteses astronomicae, seu theoriae planetarum. Ex Ptolemaei et aliorum veterum doctrina ad observationes Nicolai Copernici, et canones motuum ab eo conditos accommodatae*) bevezetőjében arról írt, hogy az abszurd kopernikuszi teória csak összezavarja a tanulókat, ezért nem tanítja. A műben Peucer pontról pontra összehasonlította a kopernikuszi és a ptolemaioszi rendszert, s konklúzióként azt tanácsolta tanulóinak – kissé ironikusan –, hogy ha meg akarják érteni a kopernikuszi elmélet bizonyítását, akkor konzultáljanak személyesen Kopernikussal.

A korszak egyik legjelentősebb asztronómusa, Tycho Brahe 1566-ban csillagászati tanulmányait Peucer irányítása alatt végezte Wittenbergben. A két csillagász még évtizedekkel később is tartotta a kapcsolatot, s levelezés számoltak be egymásnak kutatási eredményeikről.

1572-ben Peucer levelet írt Hieronymus Wolf német humanista filológushoz. Ebben beszámolt egy új és magányos csillag létrejöttéről, amely nem mozgott a Cassiopeia csillagképben, s a Vénusz kivételével az összes égitestnél fényesebb volt. Egy IV. Vilmoshoz írt leveleben isteni csodaként beszélt az objektumról, amely szerinte egyike a Krisztus utolsó eljövételét megelőző napon feltűnő égi jeleknek. Az eseménynek egy költeményt is szentelt, de ebben nem foglalt állást az új csillag meghatározásáról, csak annyit állapított meg róla, hogy nem üstökös, hiszen nincs csóvája. Az új csillagot, néhány más csillagáshoz hasonlóan, a bolygók fölé, az állócsillagok szférájába helyezte. Bár megfigyelései ellentétben álltak az arisztotelészi természetfilozófia elveivel, teológiai interpretációja lehetővé tette, hogy Isten különleges gondviselésébe vetett hitével feloldja ezt, és az új csillag pozícióját jól határozza meg.

Az új csillag a Tycho Brahe nevéhez fűződő, 1572. évi szupernóva volt. A 2005. esztendő magyar vonatkozású tudománytörténeti és könyvészeti szennazója volt, hogy Farkas Gábor Farkas feldevezett egy kéziratot, amely Peucer és Friedrich Widebrand wittenbergi iskolamester és lelkész méréseit és asztrológiai jóváinduléseit tartalmazza ezzel az objektummal kapcsolatban. Az anyagot a 16. század végén egy 15. századi kódex-töredékbe kötötték. A könyv eredetileg Matthias Flacius Illiricus horvát származású hebraista és teológus tulajdonában volt. Jelenleg az Egyetemi Könyvtár állományát gyarapítja.

■ REZSABEK NÁNDOR

Akik használják, akik alig, és akik nem

► Ebben a rovatban az elmúlt években többször is szólunk az internet kínálta lehetőségek és a misszió kapcsolatáról. Mára talán már alig van olyan, misszióval foglalkozó szakember, aki ne fogadná el, hogy az internet segítségével új, eddig el nem ért csoportokhoz juthatunk el, illetve hogy az eddigi célcsoportok eléréséhez új eszközöket nyújt a világháló. Nekem mégis sokszor van hiányérzetem a témával kapcsolatban; lehet persze, hogy mindez a szakbarbár fanyalgása csupán...

Ahhoz képest, hogy az elmúlt tíz évben a többi magyarországi egyházhhoz viszonyítva is igazán jelentős fejlesztéseket végeztünk, gyülekezeteink, szervezeteink egészen kiváló lehetőségek birtokában fejleszthetnek webes megjelenéseket, az eredmény lehetne feltűnőbb is. Sokan ráéreztek az új lehetőségre; sokan elkészítették a honlapjukat, később azonban leálltak a fejlesztésével, míg mások teljesen érdektelenek.

Egyházkerületeink az új zope-os rendszer indulása óta készítik honlapjaikat. Dunántúlon az elmúlt öt évben folyamatosan fejlődött a honlap, minden, az egyházkerülettel kapcsolatos hír, esemény, adat elérhető a felületről. Délen az elmúlt évben indult el igazán látványos fejlődés, új rovatok indultak. Különlegesség itt a Püspökszemmel elnevezésű rovat, amelyben az egyházkerület lelkész vezetőjének fontos gondolatait találja meg a látogató. Északon kevésbé látványos a fejlődés. Egy éve már, hogy új felületet kapott a honlap, a tartalom

fejlesztése azonban, úgy tűnik, csak most kezdődik el igazán. A weboldal új szerkesztője, Czöndör István nagy elszánttsággal vágott bele a munkába; azt remélem, ennek eredményei hamarosan láthatók, olvashatók lesznek.

Gyülekezeti szinten is láthatók biza-kodásra okot adó fejlesztések. Idei 33. számunkban írtam a kelenföldi honlap-csoportról, egy olyan fejlesztésről, amely a gyülekezeti élet minden területét átfogja; több felületen próbálják elérni és tájékoztatni a gyülekezet tagságát és a külső érdeklődőket. Ugyancsak örömmel figyelem már egy-két éve a nagyszénási honlap (<http://nagyszenas.lutheran.hu/>) fejlődését. A honlap szerkesztője és a gyülekezet lelkésze energiát nem sajnálva folyamatosan fejleszti a gyülekezeti „kirakatot”. (Ez egyébként az egyetlen olyan gyülekezeti honlap, amelynek a készítői – az addig elvégzett munkájuk eredményeként – megkapták a lehetőséget arra, hogy ugyanazt az eszköztárat használhassák, mint a kerületi honlapok szerkesztői.) Nyilván lehetne még sorolni a folyamatosan fejlesztett, bőséges tartalmat kínáló honlapokat, és ez jó.

Az elmúlt években nagyon sok gyülekezeti honlap készült el, leginkább az informatikai pályázat nyertesinél. Szó volt már róla, hogy nekik vállalniuk kellett a pályázatban, hogy elkészítik a gyülekezeti honlapot; néhány kivétellel meg is tették. Azonban ezt sajnos több esetben is csak hosszas unszólással, az elnyert berendezés visszavételének kilátásba helyezésével sikerült elérni.

A gyülekezeti honlapokat tekintve mára nagyon vegyes a kép. Többben eleve úgy készítették el, mintha már az örökérvényűségnek szólna, nem is gondolkodnak a további fejlesztésről. Néhá-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

nyan rákaptak a dolog ízére, és azóta is töltönek fel újabb és újabb anyagokat. Más helyeken a lelkészváltás hozott változást, az új, e téren ambiciózus lelkész tartja kézben a dolgot, maga készíti, illetve megszervezte a honlap fejlesztését. Idén is több informatikai berendezést osztott ki az egyház; félek, hogy amikor a feltételek teljesítésére kerül majd a sor, ugyanazokkal a kifogásokkal találkozunk, mint az elmúlt években, és több helyen ugyanúgy dőcögve halad csak a fejlesztés.

Az evangélikus portálon (<http://www.lutheran.hu/>) a közelmúltban frissült a gyülekezeti honlapok listája, illetve ezektől elkülönítve megjelent az intézményi honlapok felsorolása is. Mindkettő a portál jobb oldalán található linke kattintva érhető el. Itt mindenki megtekintheti a már elkészült honlapokat, és számtalan hasznos információt szerezhet gyülekezeteink életéről, valamint észreveheti, mely oldalakon tapasztalhatók az említett hiányosságok. Sokan azonban szomorúan azt fogják tapasztalni, hogy saját gyülekezetük nevét nem találják meg a sorban. Előfordulhat persze, hogy csupán a portált fejlesztő hagyta ki a linket, de valószínűbb, hogy nincs is honlap. Bennük joggal merülhet fel a kérdés, hogy ők miért nem olvashatnak saját közösségükről az interneten is.

■ – ERDELYI –

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Hangversenykörúton

A „Magasztallak téged, Isten...” kezdetű Eszterházy Pál-feldolgozás volt az oroszlányi evangélikus énekkar németországi hangversenykörútjának egyik ráadásszáma. A kórus ismételt meghívást kapott az aaleni gyülekezet kórusától és a plochingeni gyülekezet fúvószenekarától, amelyeknek a tagjaival évtizedek óta testvérkapcsolatot ápolunk. Nagy örömről Königsbergből is érkezett meghívás; a város ökumenikus kórusát az elmúlt évben fogadhattuk Oroszlányban.

Komoly munka várt ránk, hisz júliusban a kilenc nap alatt hét hangverseny állt előttünk Aalen, Essingen, Königsberg, Eislingen, Kemnat és Plochingen gyülekezeteiben. Ehhez kapcsolódott a két vasárnapi istentiszteleti szolgálatunk is.

A kórus Milán Zoltánné vezetésével Lassus, Pitoni, Schütz, Bach, Kodály, Bárdos, Kapi, Gárdonyi és Szokolay kórusműveit szólaltatta meg. A hangversenyprogramot a kórusművek között elhangzó szoprán- és hegedűszóló gazdagította.

Voltak új helyszínek is; ez mindig izgalommal jár. Meg kellett tapasztalnunk, hogy miként hangzik egy-egy mű, hol helyezkedik el az orgona, látja-e a karnagyot az orgonista.

A meghívó gyülekezeteik minden helyszínen testvéri szeretettel fogadtak minket. Azaz is igyekeztek emlékeztetést tenni ottlétünket, hogy gazdag program keretében megmutatták a környék nevezetességeit. Szívbeemelő volt minden alkalommal az elszármazott magyarok felénk áradó hála és öröme, melyet meghatóan fogadtunk.

A hangversenyek után a vendéglátó gyülekezetek terített asztalokkal vártak minket. Nekünk, akik kevésbé értjük, beszéljük nyelvüket, mindig izgalmat jelentett, hogy miként küzdjük le a nyelvi nehézségeket. Ezt a közös éneklés oldotta fel, hisz tudjuk, a zene nem ismer határokat.

Fárasztó, de élményekben dús napokat töltöttünk németországi testvéreinknél. Köszönjük azok szolgálatát, akik reggelente a buszon Isten igéjével erősítették minket, és kórusvezetőnk, Milán Zoltánné türelmét, amelyre nagy szüksége volt közöttünk.

Hálát adunk Urunknak, hogy a hosszú úton féltő, óvó szeretetével kísért bennünket, és őbenne a zene nyelvén keresztül megerősödvé térhettünk haza otthonainkba, szeretteink közé.

KOVÁCS PÉTERNÉ kórustag (Oroszlány)

Szakkollégiumi tanévnyitó

A református egyház zsinatának lelkészi elnöke és az evangélikus elnök-püspök szolgálatával tartottak tanévnyitót szeptember 12-én a Budapesti Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumban. A két magyarországi felekezet és a Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány által alapított – s ez utóbbi által működtetett – intézményben százhat nappali tagozatos egyetemi, illetve főiskolai hallgató kapott elhelyezést. A szakkollégium külön szakmai-tanulmányi eredmények teljesítését is megköveteli a felvételt nyertektől.

■ BARCZA JÁNOS felvétele

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Őszi gyümölcstorta

Hozzávalók: 3 tojás, 15 dkg kristálycukor, 15 dkg liszt, 1 mokkáskanalál sütőpor, 1 csomag tortaszelatin, 1 csomag főzni való pudingpor, gyümölcs.

Elkészítés: kemény habbá verjük a tojásfehérjéket, majd beleszórjuk a cukrot, és együtt jól kikeverjük. Egyenként beletesszük a tojásárgákat, illetve a sütőporral kevert lisztet. A tésztát kikent, meglisztezett, 27 centiméter átmérőjű tortaformába öntjük, és 160 Celsius-fokra előmelegített sütőben körülbelül húsz perc alatt megsütjük. A kihűlt tortaalap peremét porcukorral enyhén megszórjuk, hogy mutatósabb legyen.

A pudingot a leírás alapján készítjük, majd még melegen a tortaalapra kenjük. Vigyázzunk, hogy ne töltsük meg a tésztát a peremig pudinggal, mert akkor nem marad hely a gyümölcsnek, és a zselé lefolyik.

Különlegesebbé tehetjük a tortát, ha kétféle színű és ízű pudingot használunk.

FOTÓ: BODA ZSUZSA

lunk. Ebben az esetben az üres tortaalapot ostayalappal (élelmiszerboltban kapható töltött ostayaszeletről levágott darabok is jók) négyfelé osztjuk. Először az egyik pudingot kenjük rá; amíg hűl, készítjük el a másikat. Mielőtt ezt is rátesszük a tortára, nyugodtan vegyük ki az ostayaszeleket, már nem fog összefolyni a kétféle puding. Végül díszítsük gyümölcscsel a süteményt, és a leírás szerinti elkészített zselével öntsük le a tetejét.

BÉRES Az egészséges emberért

Becsöngettek

Szeptember elseje minden iskolás és minden szülő számára egyet jelent: indul az iskola. De a készülődés sokkal hamarabb elkezdődik. Már augusztus közepén kezdetét veszi a rohanás a füzetek, tanszerek beszerzéséért. Ám szeptember elejére is marad a tennivalókból: beszerezni az új tankönyveket, beiratkozni a különórákra.

A gyermekeknek bizony nehéz a nyári szabadság után visszaszokniuk az iskolai rendbe, a sokszor, valljuk meg, igen-igen feszített tempóba. Szeptembertől júniusig ismét visszatér az életükbe is a mindennapi rohanás. Korán kell kelni, jól kell teljesíteni az iskolában, a különórákon, este még tanulni kell másnapra, és még sorolhatnánk, mi mindennek kell beleférnie egy iskolás életébe. Így hamar elfogy a nyáron megszerzett jó érzéslét, hiszen egyre kevesebb idő jut a testmozgásra, táplálkozásuk kiegyensúlyozatlanabbá válik a folytonos rohanás miatt, mivel csak itt-ott bekapnak valamit. Nem csoda, hogy napról napra kimerültebbek lesznek, elfogy az energiájuk, és már alig várják a téli szünetet, hogy ismét pihenhessenek.

Erejük és energiájuk visszanyerésében segítségükre lehet, többek között, az olyan multivitamin-készítmény, mint az **Actival Kid** rágótabletta. A gyermek kiegyensúlyozott fejlődéséhez nélkülözhetetlenek a vitaminok, ásványi anyagok és nyomelemek. Ha ezek tartósan a szükségesnél kevesebb-

hez jut hozzá a fejlődő szervezet, hiányállapot alakulhat ki, különböző tünetekkel: fáradékonyság, levertség, rossz közérzet, kimerültség, étvágytalanság, csökkent fizikai és szellemi teljesítmény, az ellenálló képesség csökkenése miatti gyakoribb megbetegedések.

Az **Actival Kid** fogyasztása hozzájárul a fejlődő szervezet fokozott vitamin-, ásványianyag- és nyomelemszükségletének biztosításához, ezáltal elősegíti a gyermekek egészséges és kiegyensúlyozott növekedését, valamint a megfelelő ellenálló képesség kialakulását.

Adagolása biztonságos, hiszen hatóanyag-tartalma az előírásnak megfelelő adagolás esetén egyik összetevő tekintetében sem haladja meg az Országos Élelmezés- és Táplálkozás-tudományi Intézet által javasolt napi ajánlott bevételt. Így hasznos kiegészítője lehet a mindennapi étrendnek. Ráadásul az **Actival Kid** multivitamin cukorbeteg is fogyaszthatják. A készítmény a fogszuvasodás megelőzése szempontjából előnyös édesítőszereket (xilít, sorbit, mannit) tartalmaz.

Ráadásul most a jól megszokott, hagyományos, 60 szemet és ötféle ízű rágótablettát tartalmazó kiserelés mellett megjelent a külön-külön háromféle kedvelt ízt (narancs, eper, sárgabarack) tartalmazó 30 szemes kiserelés is.

Így már gyerekként a jó érzéslét megszerzése és megtartása az egész tanév során!

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangélikus Életet

- egy hónapra: 780 forintért fél évre: 4680 forintért
 három hónapra: 2340 forintért egy évre: 9360 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre:

Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24. (A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”.)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vítális Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Szeretettel hívunk és várunk mindenkit szeptember 23-án 18 órára Rákospalotára, az Új találkozás – Tamás-mise-jellegű – istentiszteletre, ahol az isteni hívás, elhívás témakörét járjuk körül. Igét hirdet Szabó B. András pestújhelyi lelkész.

A Keresztyén Értelmiségi Fórum legközelebbi alkalmán a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) szeptember 24-én, hétfőn 18.30-kor Kubik Anna színművésznő *Hít és hazaszeret* címmel tart előadást és fórumbeszélgetést. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Dr. Wolfgang Breul marburgi egyháztörténész tart előadást az Evangélikus Hit-tudományi Egyetemen (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) *Hesseni Fülöp fejedelem kettős házasságának vallási háttere* címmel német nyelven szeptember 27-én, csütörtökön 16 órakor. Mindenkit szeretettel várunk, aki érdeklődik a reformáció története iránt.

A Deák téri templomban orgonazenés áhítat keretében szeptember 30-án, vasárnap 18 órai kezdettel Kosóczki Tamás orgonál. Közreműködik a Vox Nova énekegyüttes. Műsoron Buxtehude, Bach, Karg-Elert és Reger művei.

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület következő összejövetelén – október 1-jén, hétfőn délután fél 6-kor – Joachim Kleemann misszionárius lesz a vendégünk, aki hosszú éveket töltött feleségével Japánban. Német nyelvű előadását tolmácsoljuk! Az összejövetel helye: Budapest VIII., Üllői út 24., az utcáról nyíló előadóterem. Minden érdeklődőt szeretettel hív és vár az egyesület elnöksége.

HIRDETÉS

Papnécsendesnap Balatonszárszón

Szeretettel hívjuk aktív (nem nyugdíjas) papné testvéreinket egynapos elcsendesésre a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonba október 26–27-én, péntek délutántól szombat délutánig. Téma: *A 21. századi papné küzdelmei*. Jelentkezés szeptember 30-ig levélben vagy e-mailben az alábbi címeken: *Fabiny Katalin*, 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24.; *fabiny@freemail.hu*. Részletes programot minden jelentkezőnek küldünk. Erős vár a mi Istenünk!

Szeretettel hívjuk és várjuk a buda-pest-kőbányai evangélikus gyülekezet ünnepére. A szeptember 29-én, szombaton 15 órakor kezdődő istentisztelet keretében Győri Gábor, a Pesti Egyházmegye esperese beiktatja hivatalába újonnan megválasztott lelkészünket, *Benkóczy Pétert*. Igérettel *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke szolgál. Erős vár a mi Istenünk!

A kőbányai gyülekezet presbitériuma

Következő számunkban:
Péchy Tamás emlékezete

APRÓHIRDETÉS

Szép kertekben álló, felújított szeretetotthonaink egy- és többszemélyes, fűdősobás lakrészeibe várjuk nyugdíjasok jelentkezését. Címünk: Bethánia Szeretotthon, 5540 Szarvas, Dózsa u. 56. Telefon: *Deme Zoltánné* evangélikus lelkész, 20/824-6682.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

53 éves, Győr környéki független férfi keresi társát házasság céljából. Tel.: 30/563-7348.

Urnahelyek vásárolhatók a Deák téri evangélikus templom urnatermében. Előzetes egyeztetés, illetve további információk: tel.: 1/483-2150 a lelkési hivatalban hétfőtől péntekig 9-től 13 óráig.

56 éves, humán diplomás férfi megismerkedne házasság céljából 45 év körüli hölgygel. Tel.: 30/410-4028.

HALÁLOZÁS

...én azért jöttem, hogy életök legyen, és bővítködjének." (Jn 10,10)

Ittész Gábor evangélikus lelkész életének 76. évében, szeptember 11-én váratlanul meghalt. Jézus Krisztusról tanúskodó életét és szolgálatát szeptember 29-én, szombaton délelőtt 11 órakor a győr-nádorvárosi evangélikus templomban gyászistentiszteleten köszönjük meg Istennek. Temetése ugyanazon a napon délután 5 órakor lesz Celledömlőn az evangélikus temetőben.

A gyászoló család

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 23-tól szeptember 30-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.30 / Kossuth rádió Édes anyanyelvünk (5') 9.50 / mtv Református magazin (26') 10.00 / Duna II. Autonómia Aranyhíd Emma néni, a mesemondó (magyar dokumentumfilm, 2002) (70') 10.30 / mtv Városmisszió (30') 12.15 / Duna Tv Élő egyház (26') 13.40 / Duna Tv Valahol Európában (magyar játékfilm, 1947) (100') 19.30 / Duna Tv A kis virtuóz (kínai-koreai játékfilm) (114') 21.14 / Bartók rádió Bach: h-moll mise (106')	10.15 / Duna Tv Égyúrnuk szigete A szarvasi arborétum (magyar ismeretterjesztő film, 1994) (18') 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórása 15.15 / Duna II. Autonómia Tükör A Miatyánk földjén (2000) (36') 17.00 / PAX Családi orvos (ZMC – 19') 20.00 / Duna II. Autonómia Aranykalyiba Egy év Karácsony Emilkével a gyimesi Hidegségben (magyar dokumentumfilm, 2003) (55') 21.35 / Kossuth rádió Értsünk szót! (25')	8.40 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26') 9.35 / PAX Flamencóra ítéve (dokumentumfilm) (44') 13.30 / Kossuth rádió Tanúim leszek! A római katolikus egyház félórása 14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme Forray R. Katalin Együtt vagy külön? – Cigányok, romák, magyarok és az iskola (60') 17.00 / PAX Családi vállalkozás (ZMC – 20') 19.35 / Bartók rádió Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet A Nemzeti Filharmonikus Zenekar hangversenye (140')	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása 14.38 / Bartók rádió Vivaldi: Magnificat (20') 14.55 / Duna Tv Európa csodái madártávlattól Franciaország (francia ismeretterjesztő sorozat, 2006) (27') 17.00 / PAX Családi ház (ZMC – 19') 19.10 / PAX Alpha-kurzus. Hogyan tudok ellenállni a gonosznak? (47') 20.40 / Duna Tv A pityergő tevé története (feliratos mongol-német játékfilm, 2003) (87') 22.05 / PAX Családja Gyökerek (ZMC – 42')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
8.40 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26') 11.00 / Duna II. Autonómia Hungaria Litterata Madách Imre 1. rész: A sztrezgovai földesúr (2001) (41') 14.00 / Duna Tv Lyukasóra (ism.) (42') 17.00 / PAX Családi szabadió (ZMC – 21') 18.00 / Bartók rádió Kulturális történetek A sztereotípiáképeztés története (30') 19.10 / PAX Alpha-kurzus. Hogyan vezet minket Isten? (44') 22.05 / PAX Családja Törzs (ZMC – 42')	9.00 / PAX Molnár Mária nyomdokain (ZMC – 23') 13.00 / mtv Sírjaik hol domborulnak... (riport-dokumentumfilm) (30') 15.10 / Duna Tv Hagyományörzők: Decs (magyar ismeretterjesztő film, 2007) (27') 17.40 / Filmmúzeum Tökletes család (fekete-fehér magyar vígjáték, 1942) (74') 19.10 / PAX Alpha-kurzus Miért és hogyan beszélünk másoknak Jézusról? (45') 22.05 / PAX Családja Ágak (ZMC – 47')	7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében 9.35 / Duna II. Autonómia A Keresztyén Múzeum kincsei Firenzei festő 1400 körül Életképek a korai remetek életéből (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2006) (16') 12.15 / Duna Tv Isten kezében (26') 13.00 / Bartók rádió Hangverseny Kodály Zoltán műveiből (60') 14.00 / PAX Vámos Miklós Békés Pállal beszélget (64') 22.05 / PAX Családja Rügyek (ZMC – 48')	5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30') 8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében 9.55 / mtv Evangélikus magazin (25') 10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése a debreceni Nagytemplomból Igét hirdet dr. Bölscei Gusztáv püspök. (56') 10.20 / mtv Evangélikus ifjúsági műsor (10') 12.10 / Duna Tv Élő egyház (26') 17.50 / Duna II. Autonómia Mednyánszky (szlovák ismeretterjesztő film, 2005) (40')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Se szegénységet, se gazdagságot ne adj nekem! Adj annyi edelt, amennyi szükséges. Péld 30,8 (1Tim 6,7–8; Jn 11,12/63,17–27/41–45/; 2Tim 1,7–10; Zsolt 78,56–72) Krisztus követői keresztény értékek hordozói a világban. Ma mindkét ige ennek az értékrendnek egy tagjára irányítja figyelmünket: az elégedett életre. Most különösen azért lett igazgató ez a kérdés, mert nagyon szemléletes lett szegénység és gazdagság nagy különbsége. Keresztény hitünk szüntelen lelkiismeret-vizsgálatra készítet. Gazdagságban a „pénz szerelmének” kísértését kell legyőznünk, a kapzsiság veszedelmével kell megküzdenünk. Szegénységben pedig az isteni mértéket kell megtalálnunk: „adj annyit, amennyi szükséges”. Hitért kell könyörögnünk, hogy a „szükség” elégnék lássuk!

Hétfő

Ne aggódjatok, és ne mondjátok: Mit együnk? – vagy: Mit igyunk? A ti mennyei Atyátok tudja, hogy szükségetek van minderre. Mt 6,31–32 (1Kir 19,5,8; Róm 6,18–23; Mt 19,13–15) Hitünknek ez a meggyőződés ad biztonságot és erőt! Lehet, hogy Jézus követése közben mindennapi életlehetőségeink megrövidülnek. Nem tudunk aprólékosan mindenre figyelni. Akik Jézus követésének igáját vették magukra, azok Isten uralmát, Isten Úr voltát ismerik el elsőknek, és azért fáradoznak. Hatalmának beteljesedését várják és tartják szemük előtt. Az ígéret fényében nagyobb érték a jövő, amelyet Jézusban megnyertünk, mint a földi kincs, hírnév, siker. Jézus a jövő felé mutat: Isten uralma és igazsága „jó befektetés”, a többi ráadásként adatik meg.

Kedd

Szüntelenül imádkozunk és könyörgünk értetek, hogy tökéletesen ismerjétek meg az Úr akaratát. Erősödjétek meg minden erővel az ő dicsőségének nagysága szerint a teljes állhatatosságra és az örömmel viselt hosszútávra. Kol 1,9,11 (Zsolt 28,8; ApCsel 21,8–14; Mt 19,16–26) Az előző napokon Jézus követéséről és értékrendjének megéléséről kaptunk üzenetet, most összefoglalásképpen azt kapjuk: „...tökéletesen ismerjétek meg az Úr akaratát.” Sajnos az ígének mi is elég feledékeny hallgatói vagyunk, ezért kell a magunk számára is – de ahogy az apostol teszi, másokért is – szüntelenül kérnünk. Az Úr akaratának ismerete nem egyszerűen megtanulható tudás, hanem olyan hit és bizodalom, mely az életfolytatásunkra, életvitelünkre is kiható.

Szerda

Aki tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak. Jak 4,17 (1Sám 10,7; Mk 5,21–24,35–43; Mt 19,27–30) A keresztény embernek is vannak mulasztásos bűnei. Ezeket akkor követjük el, amikor önző módon a magunk ügyeivel vagyunk elfoglalva. Imádságaink gyakorta „földhözragadottak”. Betegség, nyomorúság, erőnk fogyatkozása, sikertelenségek, szabadulás vágya: ezek kerülnek elő, de azután másra – a másik életére, gondjára – már nem jut idő. Jakab nyomatókosan hívja fel a figyelmet erre, mert ő a bűnt nem elméletben látja, hanem a segítőkeselekedet elmaradásában. Jobban kell figyelni embertársaink szeretetére, hogy elkerüljük ezt a mulasztást.

Csütörtök

A reménységben örvendeztetek, a nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak. Róm 12,12 (Ézs 25,8b; Fil 1,19–26; Mt 20,1–16) Minden ténykedésünkben döntő, hogy szeretetben menjen végbe. Életünk fő feladata, hogy az Úrnak szolgáljunk. Ez érvényes egymás között, a testvérekkel, illetve a kívülállókval való kapcsolatra is: amit teszünk, azt úgy tegyük, mintha Urunknak tennék. Ez a szolgálat szövi mind erősebbé a Krisztushoz tartozásunkat, erősíti a reménységben. Próbák idején segít a kitartásban, hogy a reménység ki ne aludjon, és serkent az imádkozásra.

Péntek

Hat napon át dolgozz, de a hetedik napon pihenj! 2Móz 34,21 (Mk 2,27; Jn 18,3–9; Mt 20,17–28) Isten a törvényadaskor erős hangsúlyt tett a hetedik napra. A fenti mondat mindkét része egyformán hangsúlyos. Az első a munka istentisztelettel emelését mutatja: nem úgy kell néznünk a munkára, mint szükséges rosszra. A pihenés célja pedig – amit sokszor elfelejtünk –, hogy legyen időnk Isten számára. A becsületesen végzett munkával és a hetedik napon való pihenéssel is Istent tiszteljük. A kettő együtt legyen igazán Úrnak való szolgálat.

Szombat

Pál írja: Ha még mi magunk vagy egy mennyből való angyal hirdetne is nektek evangéliumot azonkívül, amit mi hirdetünk, átkozott legyen! Gal 1,8 (Zsolt 106,3; Lk 10,17–20; Mt 20,29–34) Pál apostol megindultan figyelmezteti a Galáciában élő híveket. Félti hitüket. A mai Krisztus-követőket is fenyegeti a „más evangélium” hirdetése. Többek között az egyház szétszakadozottságának egyik oka, hogy a történelem során számtalanszor jöttek olyanok, akik különböző feltételekhez kötötték hitüket, s nem egyedül Krisztusról, bűnbocsánatról, megváltásról prédikáltak. Azonban nincs más evangélium, csak a Krisztusról szóló, nincs más követelmény, csak a benne való hit. Minden más elszakít tőle, aki pedig egyedül utunk, igazságunk és életünk. Az evangélium hitelessége nem a hirdető személyétől, hanem igaz tartalmától függ.

■ TÓTH-SZÖLLŐS MIHÁLY

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
Évlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztési titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / Évlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Hafenschér Károly (ifj.) – Ige-hirdető (karoly.hafensch@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu). Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 21, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vincellériskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.